

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Затверджую:

Т.в.о. декана
юридичного факультету
Надя МОСКАЛЮК

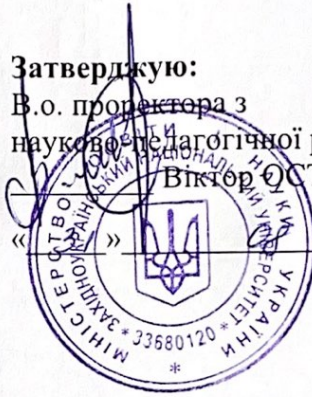
« 31 » 08 2023 р.

Затверджую:

В.о. проєктора з
науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 31 » 08 2023 р.

ПРОГРАМА
атестаційного екзамену
для випусників ступеня вищої освіти бакалавр
галузі знань 29 Міжнародні відносини
спеціальності 293 Міжнародне право
освітньо-професійної програми «Міжнародне право»

Розглянуто та схвалено
на засіданні групи забезпечення
спеціальності
Протокол №1 від 31.08.2023 р.

Голова ГЗС Ярина ЖУКОРСЬКА

Тернопіль – 2023

Програма атестаційного екзамену розроблена для випускників першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 Міжнародні відносини спеціальності 293 Міжнародне право, освітньо-професійна програма «Міжнародне право».

Розробники: к.ю.н., доц. Жуковська Я.М., к.ю.н., доц. Саванець Л.М., к.ю.н., доц. Марценко Н.С., д.ф. з права, доц. Поперечна Г.М.

Обговорено і затверджено на засіданні кафедри міжнародного права та міграційної політики протокол № 1 від 29.08.2023.

Завідувач кафедри

Ярина ЖУКОРСЬКА

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програму атестаційного екзамену складено відповідно до «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу атестаційної комісії у Західноукраїнському національному університеті». Атестаційний екзамен є засобом об'єктивного контролю якості вищої освіти, ґрунтовної підготовки студентів, рівень якої встановлюється опосередковано за допомогою різних за складністю завдань. Він проводиться на завершальному етапі навчання бакалавра, містить комплекс завдань теоретичного та практичного характеру. Атестаційна комісія перевіряє науково-теоретичну та практичну підготовку студентів, приймає рішення щодо присудження випускникам відповідного ступеня вищої освіти, видачу державного документа про освіту (звичайного зразка чи з відзнакою). Контроль за формуванням та організацією роботи атестаційної комісії здійснює ректор, а форми та терміни проведення атестації здобувачів вищої освіти визначаються навчальним планом і графіком навчального процесу.

Мета атестаційного екзамену полягає в оцінюванні рівня фахової підготовки випускників першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Міжнародне право» спеціальності 293 Міжнародне право галузі знань 29 Міжнародні відносини. Головним завданням екзамену є перевірка сформованості загальних і спеціальних компетентностей, а також результатів навчання студентів відповідно до освітньо-професійної програми і навчального плану за визначеними критеріями.

Завдання атестаційного екзамену полягають у перевірці й оцінці сформованих у здобувачів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми, зокрема:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, його місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК 1. Здатність критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття міжнародного, європейського права, порівняльного правознавства, враховувати темпоральний чинник та прогнозувати основні напрямки розвитку правових систем.

СК 2. Здатність формувати судження у сфері міжнародного, європейського, національного права, порівняльного правознавства, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК 3. Здатність захищати національні інтереси власної держави та права людини за допомогою міжнародно-правових інструментів і механізмів.

СК 4. Здатність тлумачити і застосовувати право Європейського Союзу, брати участь у гармонізації законодавства України з правом ЄС, забезпечувати правове супроводження європейської та євроатлантичної інтеграції України.

СК 5. Здатність аналізувати зміст національних правових норм, інститутів і галузей права у порівняльно-правовому контексті.

СК 6. Здатність забезпечувати юридичний супровід правовідносин з іноземним елементом, зовнішньоекономічної діяльності та міжнародного економічного співробітництва.

СК 7. Здатність надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного публічного і приватного права, національного права України та права інших держав; прогнозувати і оцінювати юридичні ризики зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних ініціатив та шляхи

їхньої мінімізації.

СК 8. Здатність вести дискусію і дебати з міжнародно-правових та загально юридичних питань, готувати справи до розгляду в українських, закордонних, міжнародних судах і арбітражах.

СК 9. Здатність вести дипломатичне та ділове листування, аналізувати зміст, характер і юридичну природу міжнародно-правових документів.

СК 10. Здатність відповідати за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних контекстах професійної діяльності, а також у сфері навчання і професійного саморозвитку.

СК 11. Здатність дотримуватися основних норм дипломатичного та ділового етикету, враховувати фундаментальні особливості культури, цінностей та правових традицій іноземних держав.

СК 12. Здатність розуміти природу міжнародно-правового регулювання відносин власності, ускладнених іноземним елементом.

СК 13. Здатність надавати консультації з правових питань, зокрема можливих способів захисту речових прав у правовідносинах з іноземним елементом.

СК 14. Здатність розуміти особливості правового регулювання зобов'язальних відносин, ускладнених іноземним елементом.

СК 15. Здатність виконувати складні завдання та формулювати юридичні висновки щодо зобов'язальних відносин, ускладнених іноземним елементом.

РН 1. Знати і розуміти основи зовнішньої політики держави, природу та динаміку міжнародних відносин, міжнародного співробітництва на універсальному та регіональному рівнях, ідентифікувати правовий статус суб'єктів міжнародних відносин та характер взаємодії між ними.

РН 2. Розуміти історичний контекст формування міжнародно-правових норм та інститутів, цінності, що лежать у їхній основі прогнозувати основні напрямки розвитку міжнародного і національного права.

РН 3. Знати і розуміти нормативні положення, доктрини і принципи функціонування міжнародної і національних правових систем, здійснювати на цій основі аналіз та кваліфікацію правових явищ, застосовувати міжнародно-правові норми та принципи в національній правовій системі.

РН 4. Аналізувати динаміку гармонізації законодавства України з правом Європейського Союзу, враховувати при розв'язанні складних професійних задач правові аспекти процесів європейської та євроатлантичної інтеграції.

РН 5. Здійснювати порівняльний аналіз правових систем, оцінювати і аргументувати їхні недоліки та переваги, знаходити і тлумачити релевантне іноземне законодавство, надавати консультації щодо його змісту і практики застосування, оцінювати та мінімізувати ризики юридично значущих дій з урахуванням множинності правових систем і юрисдикцій.

РН 6. Забезпечувати юридичний супровід міжнародних публічних відносин і міжнародних приватних відносин, захищати за допомогою міжнародних та національних правових механізмів права та інтереси фізичних і юридичних осіб, національні інтереси держави Україна.

РН 7. Використовувати практику Європейського суду з прав людини, інших міжнародних судових та арбітражних органів, теоретичні знання з міжнародного і національного права для обґрунтування і захисту власної позиції, захисту інтересів клієнта та в інших професійних цілях.

РН 8. Складати проекти міжнародного договору та пов'язаної з ним документації (закону про ратифікацію, пояснювальних записок тощо) українською та іноземною мовами, складати процесуальні документи, тексти законопроектів, пояснювальних записок, порівняльних таблиць, іншої супровідної документації до законопроектів, вести дипломатичну й ділову кореспонденцію.

РН 9. Передбачати широкі загальносуспільні наслідки укладання міжнародного договору, вчинення іншої дії дипломатичного або міжнародно-правового характеру, прийняття внутрішньодержавних нормативно-правових актів, виявляти відповідні ризики та попереджати загрози, в тому числі, у співпраці з фахівцями інших галузей.

PH 10. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною (з числа офіційних мов ОЕСР) мовою усно і письмово, фахово використовувати юридичну термінологію.

PH 11. Забезпечувати ефективну комунікацію у міжнародному середовищі, знати і використовувати правила дипломатичного протоколу та ділового етикету, враховувати особливості міжкультурного спілкування, виявляти толерантність, повагу до різноманітності, традицій і цінностей представників інших держав.

PH 12. Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з актуальних питань європейської та євроатлантичної інтеграції, міжнародного, національного права та порівняльного правознавства.

PH 13. Виробляти спільні рішення, працювати в команді, виявляти лідерські якості, визначати пріоритетні цілі у професійному і навчальному контекстах, планувати індивідуальну та групову роботу з метою їх досягнення.

PH 14. Використовувати сучасні цифрові технології, здійснювати збирання з різних джерел, систематизацію та аналіз інформації щодо міжнародних і національних правових процесів і явищ.

PH 15. Формулювати висновки, розробляти рекомендації, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання проблем у сфері правотворчої, правоінтерпретаційної та правозастосовної діяльності.

PH 16. Знати сучасні наукові досягнення у сфері міжнародного та національного права, мати навички науково-дослідної роботи, інтерпретувати результати наукових досліджень та враховувати їх у практичній професійній діяльності.

PH 17. Мати високий рівень правосвідомості і правової культури, передбачати наслідки юридично значущих дій і рішень для окремих індивідів, суспільства і держави.

PH 18. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

PH 19. Самостійно визначати освітні цілі та траєкторії навчання, знаходити необхідні для цього освітні ресурси.

PH 20. Надавати на професійному рівні консультації стосовно особливостей регулювання відносин власності, ускладнених іноземним елементом.

PH 21. Формулювати рекомендації щодо можливих способів захисту речових прав у правовідносинах з іноземним елементом.

PH 22. Надавати правові послуги із застосуванням норм міжнародного і національного законодавства у сфері зобов'язальних відносин, ускладнених іноземним елементом.

PH 23. Прогнозувати правові наслідки порушення зобов'язальних відносин, ускладнених іноземним елементом та механізми захисту порушених прав.

Оцінювання рівня якості підготовки здобувача та здобутої ним вищої освіти здійснюють члени екзаменаційної комісії на основі принципів об'єктивності, комплексності, етичності, диференційованого та компетентнісного підходу, за критеріями оцінювання набутих загальних і спеціальних компетентностей і шкалою оцінювання, застосовуючи форми і методи діагностики. Об'єктом оцінювання є сукупність знань, умінь і навичок, набутих компетентностей. З огляду на компетентнісно-орієнтований підхід до навчання у структурі комплексного білету більшу вагу надано завданням практичного характеру. Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з атестаційного екзамену визначається як середньозважена величина залежно від питомої ваги кожної компоненти єдиного (комплексного) білету.

Структура білету відображає комплексний характер атестаційного екзамену і складається з 4 завдань: 2 теоретичні питання, 1 практичне завдання (задача, кейс) та блок тестових завдань, що дозволяє перевірити сформованість відповідних умінь та навичок здобувачів.

Підсумкові оцінки			Критерії оцінювання знань
за шкалою ECTS	за національною	за шкалою	

	шкалою	університету	
1	2	3	4
<i>A</i> «Відмінно»	<i>Відмінно</i>	90-100	Випускник виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; засвоїв основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
<i>B</i> «Дуже добре»	<i>Добре</i>	82-89	Випускник виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни вище середнього рівня; продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
<i>C</i> «Добре»		75-81	Випускник виявив загалом добрі знання навчального матеріалу дисципліни при виконанні передбачених програмою завдань, але припустив низку помітних помилок; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з дисципліни; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.
<i>D</i> «Задовільно»	<i>Задовільно</i>	66-74	Випускник виявив знання навчального матеріалу дисципліни у обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; справився з виконанням завдань, передбачених програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, принципів, які може усунути самостійно.
<i>E</i> «Достатньо»		60-65	Випускник виявив знання основного навчального матеріалу дисципліни в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені

			програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; припустив помилки у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.
<i>FX</i> «Незадовільно»	<i>Незадовільно</i>	35-59	Випускник має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу дисципліни; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань.
<i>F</i> «Незадовільно»		1-34	Випускник не мав знань зі значної частини навчального матеріалу; допускав принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань; не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал.

Атестаційний екзамен проводиться на відкритому засіданні комісії за наявності не менше трьох її членів; на засіданні комісії можуть бути присутні представники ректорату, деканату та громадських організацій університету. Атестаційний екзамен проводиться усно у формі відповідей на питання білета. У процесі підготовки відповідей студент може користуватися законодавством та міжнародно-правовими актами.

Тривалість атестаційного екзамену одного студента – не більше 15 хвилин. Тривалість засідання Атестаційної комісії не повинна перевищувати шести годин на день. До початку екзамену група студентів, які його складають за розкладом у цей день, запрошується в аудиторію, де відбувається засідання АК. Голова комісії вітає студентів з початком екзамену, знайомить їх зі складом АК і коротко пояснює порядок її роботи. Враховуючи режим роботи комісії, до екзамену запрошуються одночасно не більше 5-ти студентів.

Члени комісії, з дозволу голови АК, мають право задавати додаткові запитання. Методично доцільно задавати питання після відповідей студента на всі запитання екзаменаційного білета. Якщо студент допускає у відповіді помилки, його треба обов'язково поправляти. При необхідності можна супроводжувати свої зауваження короткими поясненнями, щоб запобігти можливим повторенням аналогічних помилок у наступних відповідях студента. Додаткові питання члени комісії задають на екзамені за таких обставин:

- відповідь студента недостатньо повна, позбавлена логічності й визначеності;
- у відповіді допущені суттєві помилки;
- виникають сумніви в оцінці знань студента.

Запитання треба чітко сформулювати. Члени комісії повинні пам'ятати про необхідність підтримки на екзамені невимушеної, доброзичливої обстановки, яка сприятиме спокійній підготовці студентів до відповідей. Разом з тим, важливо органічно поєднувати на атестаційному екзамені високу вимогливість і об'єктивність в оцінках, індивідуальний підхід до студентів у визначенні рівня їх знань з фахових дисциплін.

Перелік дисциплін, що включені до екзамену

Програма атестаційного екзамену включає дисципліни циклу професійної підготовки

«Порівняльне конституційне право»,

«Порівняльне адміністративне право»,

«Порівняльне кримінальне право (загальна частина)»,

«Порівняльне кримінальне право (особлива частина)»,

«Порівняльний кримінальний процес»,

«Порівняльне цивільне право»,

«Порівняльний цивільний процес»,

«Міжнародне публічне право (загальна частина)»,
«Міжнародне публічне право (основні галузі та інститути)»
«Міжнародний захист прав людини»,
«Міжнародне приватне право» та
«Право ЄС».

2. ПРОГРАМИ З ДИСЦИПЛІН

Порівняльне конституційне право

1. Поняття порівняльного конституційного права.

Конституційне право в зарубіжних країнах як галузь права. Об'єкт регулювання конституційного права в зарубіжних країнах. Місце конституційного права в системі права зарубіжних країн. Система конституційного права зарубіжних країн. Інститути конституційного права в зарубіжних країнах. Конституційно-правові відносини і суб'єкти цих відносин в зарубіжних країнах. Джерела конституційного права в зарубіжних країнах. Конституційне право зарубіжних країн як юридична наука.

2. Конституції зарубіжних країн: основні положення.

Конституція фактична і конституція юридична. Структура конституції. Суть і зміст конституції. Властивості конституції. Конституція як політичний документ. Конституція як ідеологічний документ.

Розробка, прийняття та зміна конституції. Розробка проєкту конституції. Загальнонародне обговорення проєкту конституції. Прийняття конституції. Прийняття конституції установчими зборами. Прийняття конституції парламентом. Прийняття конституції шляхом референдуму. Порядок внесення змін і поправок до конституції.

Види конституцій. Класифікація конституцій за соціальними та за юридичними ознаками, за формою вираження, порядком прийняття, за способами внесення змін, часу дії.

3. Конституційний статус людини і громадянина в зарубіжних країнах.

Правові системи зарубіжних країн і правовий статус особи. Права й обов'язки людини і громадянина. Права людини і права громадянина: поняття, спільні риси та відмінності. Обов'язки людини і обов'язки громадянина. Основні положення міжнародного права про правовий статус особи. Класифікація прав і свобод людини.

Інститут громадянства в конституційному праві. Фізичні особи: основні положення правового статусу. Поняття громадянства. Громадяни, іноземці, особи без громадянства, з подвійним громадянством. Громадяни та піддані. Способи набуття (за народженням і натуралізація) та втрати (вихід і позбавлення) громадянства. Екстрадиція.

4. Форми правління і державні режими в зарубіжних країнах.

Монархія форма правління. Абсолютна, дуалістична і парламентарна монархії. Монархія з республіканськими елементами. Колективна монархія.

Республіка як форма державного правління. Поліархія. Президентська, парламентська, квазіпрезидентська республіки. Республіка з монархічними елементами та республіка без деяких республіканських елементів. Теократична республіка.

Поняття державного режиму. Основні елементи державного режиму. Методи управління і державний режим.

Класифікація державних режимів. Демократичний державний режим. Плюралістична демократія. Консенсусна демократія. Плебісцитарна демократія. Консолідована демократія. Представницька демократія. Безпосередня демократія.

Основні риси демократичного державного режиму.

Авторитарний (владний) режим. Теорія правлячої еліти. Теорії масового суспільства і масової держави. Характерні риси авторитарного режиму.

Тоталітарний режим. Характерні риси тоталітарного режиму. Військовий, фашистський, комуністичний режими.

5. Територіальна організація публічної влади.

Поняття політико-територіального устрою держави і класифікація його форм. Державна територія і державні кордони. Конфедерація. Адміністративно-територіальний поділ.

Поняття автономії. Види автономії (персональна, корпоративна і територіальна). Політична і адміністративна автономії. Культурно-національна автономія.

Поняття унітарної держави. Форми унітарної держави.

Поняття федеративної держави. Виникнення федеративних держав та їх структура. Види

федерацій: договірні та конституційні федерації. Симетричні та асиметричні федерації. Централізовані та відносно децентралізовані федерації. Суб'єкти федерації і їх правове положення. Територіальні утворення, що не є суб'єктами у федеративних державах.

6. Інститути безпосередньої демократії в зарубіжних країнах.

Поняття і принципи виборчого права. Поняття і суть виборів. Принципи виборчого права. Активне і пасивне виборче право. Рівне виборче право. Прямі і непрямі вибори.

Правове регулювання підготовки і проведення виборів. Призначення виборів. Висунення і реєстрація кандидатів. Виборчі округи та виборчі дільниці. Виборчі органи. Списки виборців. Передвиборча агітація.

Голосування і визначення результатів виборів. Поняття і види голосування. Абсентизм і обов'язковість голосування. Види виборчих систем. Мажоритарна виборча система та її різновиди. Пропорційна виборча система. Основні і додаткові правила розподілу мандатів при пропорційній системі. Змішані виборчі системи.

Референдум: поняття і види. Ініціатива референдуму. Формула референдуму і організація голосування. Види референдуму та його правові наслідки. Оформлення результатів референдуму.

7. Законодавча влада: парламент.

Поняття законодавчої влади. Поняття, види та структура парламенту. Класифікація парламентів за їх структурою. Верхня та нижня палати парламенту. Формування палат парламенту. Припинення повноважень парламенту. Розпуск парламенту: правові підстави, порядок та юридичні наслідки.

Правовий статус члена парламенту. Права і привілеї членів парламенту. Професійні парламентарії. Вільний та імперативний мандат. Депутатський імунітет та індемнітет. Обов'язки депутата. Відповідальність депутатів.

Внутрішня організація парламенту та його палат. Внутрішні органи парламенту. Голова парламенту (спікер). Партійні фракції. Комітети і комісії. Апарат парламенту: поняття, склад, основні функції.

Повноваження парламенту. Класифікація парламентів за їх повноваженнями. Основні повноваження парламентів. Імпічмент.

Законодавчий процес. Стадії законодавчого процесу. Законодавча ініціатива. Стадії обговорення законопроекту. Прийняття закону. Промульгація та оприлюднення закону.

8. Виконавча влада: глава держави, уряд.

Поняття виконавчої влади. Виконавча і розпорядча діяльність. Особливості здійснення виконавчої влади в окремих державах.

Глава держави. Поняття та види глави держави. Монарх: поняття та види. Правовий статус монарха.

Президентура: поняття та види. Президент. Порядок обрання президента. Повноваження та обов'язки президента. Відповідальність президента. Віце-президент.

Уряд. Поняття, склад і структура уряду. Формування уряду. Види урядів. Повноваження уряду. Відповідальність уряду та його членів. Міністерства та відомства. Державний апарат. Державні службовці. Армія та силові структури. Правоохоронні органи.

9. Конституційні моделі судової влади.

Поняття судової влади. Призначення судової влади. Проблеми в діяльності судової влади.

Судові органи і судові системи. Склад судових органів. Формування судів. Статус суддів. Види судових органів. Органи досудового слідства. Суди загальної юрисдикції. Спеціальні суди. Мусульманські суди. Суди звичаєвого права. Конституційні суди. Церковні суди.

Моделі судових систем. Англосаксонська модель. Європейська континентальна модель. Соціалістична модель. Мусульманська модель.

Системи судових органів. Єдина система загальних судів. Система федеральних судів. Суди першої інстанції, апеляційні, касаційні суди. Суддівське самоврядування.

10. Основи конституційного права США.

Конституція США. Прийняття і структура Конституції. Основні риси Конституції США. Зміна Конституції. Поправки до Конституції США. Конституційний контроль.

Основи правового статусу особи. Концепція прав людини. Білля про права.

Правове регулювання громадських об'єднань. Політичні партії США. Союзи підприємців і професійні спілки. Засоби масової інформації.

Правове регулювання інститутів безпосередньої демократії. Вибори в США. Відкликання обраних депутатів.

Законодавча влада в США. Законодавча влада у системі розподілу влад. Поняття, структура і порядок формування Конгресу США. Повноваження Конгресу і порядок його діяльності.

Виконавча влада в США. Президент, Віце-президент і міністри. Вибори Президента і Віце-президента. Повноваження Президента США. Відповідальність Президента.

11. Основи конституційного права Великобританії.

Конституція Великобританії. Структура конституції. Джерела конституції Великобританії: статuti, судові прецеденти, конституційні звичаї, доктринальні джерела. Зміст конституції. Зміна конституції.

Основи правового статусу особи. Гарантії основних (конституційних) соціально-економічних прав громадян. Політичні і особисті права.

Правове регулювання громадських об'єднань. Політичні партії у Великобританії. Правове регулювання інститутів безпосередньої демократії. Вибори. Активне і пасивне виборче право.

Законодавча влада. Парламент: поняття та структура. Палата общин. Палата лордів. Законодавчий процес. Повноваження парламенту.

12. Основи конституційного права Франції.

Конституція Франції. Структура Конституції. Загальна характеристика Конституції Франції 1958 року. Основні риси Конституції. Зміна Конституції. Конституційний контроль.

Основи правового статусу особи. Соціально-економічні і політичні права особи. Обов'язки громадян Франції. Захист конституційних прав і свобод.

Правове регулювання діяльності громадських об'єднань. Політичні партії: поняття та правовий статус. Союзи підприємців та професійні спілки.

Правове регулювання інститутів безпосередньої демократії. Вибори у Франції. Пасивне і активне виборче право. Виборчі системи. Референдум.

Законодавча влада. Парламент: поняття та структура. Повноваження Парламенту. Законодавчий процес.

13. Основи конституційного права ФРН.

Конституція ФРН: підготовка та прийняття. Основні риси конституції ФРН. Зміни і доповнення до конституції. Конституційний контроль. Федеральний конституційний суд. Конституційні суди земель.

Політичні права і свободи. Соціально-економічні та соціально-культурні права. Обов'язки громадян ФРН.

Правове регулювання громадських об'єднань. Конституційне законодавство ФРН про політичні партії. Федеральний союз німецької промисловості. Об'єднання німецьких профспілок.

Правове регулювання інститутів безпосередньої демократії. Вибори у ФРН. Активне і пасивне виборче право. Організація виборів. Референдум, народне опитування, народна ініціатива.

Законодавча влада. Поняття і структура парламенту. Бундестаг. Бундесрат.

Порівняльне адміністративне право і процес

1. Порівняльне адміністративне право та процес – поняття, джерела, принципи та загальні засади.

Порівняльне адміністративне право як навчальна дисципліна. Предмет та завдання порівняльного адміністративного права. Система та принципи порівняльного адміністративного права. Система та види джерел порівняльного адміністративного права. Співвідношення порівняльного адміністративного права з іншими правовими дисциплінами. Адміністративне право в правових системах сучасності.

2. Публічна адміністрація як правова категорія порівняльного адміністративного права.

Поняття публічної адміністрації та її ознаки. Система органів публічної адміністрації. Принципи організації і діяльності публічної адміністрації. Правовий статус та повноваження глав держав у сфері публічної адміністрації. Уряди в системі органів публічної адміністрації: правові засади діяльності та б повноваження. Центральні органи публічної адміністрації: міністерства, відомства та установи, їх види та повноваження. Децентралізовані адміністративні установи: склад, структура та повноваження.

3. Служба в органах публічної адміністрації

Публічна служба: поняття та сутність. Правове регулювання публічної служби. Моделі публічної служби. Класифікація публічних службовців. Права та обов'язки публічних службовців. Проходження публічної служби. Відповідальність публічних службовців. Форми діяльності публічної адміністрації.

4. Адміністративне право Сполучених Штатів Америки.

Поняття адміністративного права США. Поняття джерела адміністративного права. Система та види джерел адміністративного права. Організація адміністрації США. Федеральні адміністративні установи. Адміністративні установи штатів. Публічна служба: поняття та види. Класифікація цивільних службовців. Права та обов'язки цивільних службовців. Діяльність адміністративних установ США. Адміністративна нормотворчість. Сутність та види квазісудової діяльності. Адміністративна процедура. Контроль судів над адміністрацією. Види судового контролю.

5. Адміністративне право Великої Британії.

Поняття та сутність адміністративного права Великої Британії. Джерела адміністративного права Великої Британії. Місце органів виконавчої влади в системі державного апарату. Система органів виконавчої влади. Центральні органи публічної адміністрації та їх правове становище. Регіональна адміністрація та її правовий статус. Цивільна служба: поняття та види. Правове регулювання цивільної служби. Основні права та обов'язки цивільних службовців. Контроль за діяльністю адміністративних органів: його сутність та види. Поняття та ознаки адміністративної юстиції.

6. Адміністративне право Франції.

Поняття адміністративного права Франції. Предмет та джерела адміністративного права. Поняття та ознаки публічної адміністрації. Система державної адміністрації Франції. Центральна адміністрація та її правовий статус. Система місцевих органів державної адміністрації. Повноваження місцевих органів державної адміністрації. Поняття та ознаки публічної служби. Правовий статус державного службовця. Кар'єра державного службовця. Контроль за діяльністю публічної адміністрації: сутність та види. Форми адміністративного контролю. Судовий контроль за публічною адміністрацією. Адміністративна юстиція у Франції: сутність та система органів.

7. Адміністративне право Федеративної Республіки Німеччини.

Поняття адміністративного права ФРН. Предмет адміністративного права ФРН. Система адміністративного права. Поняття та система джерел адміністративного права. Поняття та види публічного управління. Структура федерального управління. Адміністративні процедури. Поняття та види форм адміністративної діяльності. Поняття адміністративних актів. Класифікація адміністративних актів. Публічно-правовий договір. Публічна служба: поняття, види та принципи. Правове регулювання публічної служби. Види державних службовців. Права і обов'язки державних службовців. Контроль за адміністрацією: поняття та сутність. Форми та види контролю за адміністрацією. Адміністративна юстиція. Судовий контроль.

8. Поняття та сутність адміністративного процесу. Адміністративного процесуальні правовідносини.

Загальне поняття юридичних процесів, їх види і характеристика. Соціальне призначення адміністративного процесуального права, його публічний інтерес соціальної спільності. Предмет адміністративного процесуального права, публічний та приватний його аспекти. Метод адміністративного процесуального права, його адміністративно-процесуальна форма. Принципи адміністративного процесуального права та адміністративного процесу. Верховенство права, презумпція правомірності дій і вимог суб'єкта звернення та заінтересованої особи, верховенство закону, забезпечення охорони інтересів особи і держави — провідні принципи нормотворчої діяльності в сфері процесуальних відносин. Адміністративно-процесуальні принципи, їх види та характеристика.

9. Поняття адміністративного процесу та його особливості.

Методологічні засади обґрунтування адміністративного процесу як цілісного юридичного явища. Форми адміністративного процесу. Ознаки адміністративного процесу: наявність однією із сторін суб'єкта владних повноважень; неслужбова сфера процесуальної діяльності; наявність адміністративної справи; чітка регламентація повноважень органів влади; строковість вирішення справи. Співвідношення адміністративного процесу та управлінської діяльності.

Структура адміністративного процесу, її поняття та елементи. Адміністративні провадження, стадії, етапи та дії (процедури) як елементи адміністративного процесу.

10. Докази в адміністративному процесі. Процесуальні строки. Заходи процесуального примусу в адміністративному процесі.

Поняття адміністративного процесуального доказування. Поняття доказів, предмет доказування, обов'язок доказування, їх повноваження. Джерела доказів. Пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників про відомі їм обставини. Визнання сторонами обставин, якими друга сторона обґрунтовує свої вимоги. Показання свідків про відомі йому обставини. Письмові докази, документи. Речові докази, предмети матеріального світу. Висновки експертів. Законність одержання доказів.

Дослідження доказів. Установлення фактів протиправних рішень, дій чи бездіяльності органу владних повноважень, наявності чи відсутності адміністративно-правового спору, чи спору про право, наявності інтересів третіх осіб, наявності адміністративного правопорушення та його складу, обставин, що пом'якшують і обтяжують відповідальність, наявність майнової шкоди тощо.

11. Організація адміністративного судочинства. Підвідомчість та підсудність справ адміністративному суду.

Поняття, завдання та мета адміністративного судочинства. Ознаки адміністративного судочинства. Система адміністративних судів та їх повноваження. Особливості утворення адміністративних судів першої інстанції. Апеляційні суди. Суди касаційної інстанції.

Склад суду та відводи. Одноособовий та колегіальний розгляд адміністративних справ. Відводи суду (судді), секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача та їх підстави.

Судові виклики та повідомлення, їх види та порядок здійснення. Фіксування адміністративного процесу. Протокол адміністративного процесу. Журнал судового засідання. Порядок та умови фіксування судового процесу засобами аудіо- відеозапису.

12. Перегляд судових рішень. Виконання судових рішень в справах адміністративного судочинства.

Способи забезпечення законності і обґрунтованості судових рішень. Оскарження судових рішень.

Перегляд судових рішень в апеляційному порядку. Апеляційне оскарження. Строки апеляційного оскарження. Суб'єкти оскарження. Підстави апеляційного оскарження. Відкриття апеляційного провадження. Заява про апеляційне оскарження. Апеляційна карга. Форма і зміст заяви про апеляційне оскарження та апеляційної скарги, строки і порядок їх подання.

Підготовка справи до апеляційного розгляду. Апеляційний розгляд справи у судовому засіданні. Судові рішення та їх ухвалення (постановлення).

13. Адміністративний процес у Німеччині.

Законодавче регулювання адміністративного процесу. Органи адміністративної юстиції. Система адміністративних судів. правила розгляду справ про оскарження адміністративного акту. Оскарження рішення. Скасування рішення.

14. Адміністративний процес у Франції.

Органи адміністративної юстиції. Підвідомчість. принцип паритетного представництва. Система органів адміністративної юстиції. Державна рада. Процес розгляду в адміністративному трибуналі. Оскарження та виконання рішень.

15. Адміністративний процес у Великобританії.

Органи адміністративної юстиції. Принцип природного правосуддя. Система адміністративних трибуналів. Служба судів і трибуналів Її Величності. Оскарження рішень. Виконання рішень.

Порівняльне кримінальне право. Загальна частина

1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Порівняльне кримінальне право (загальна частина)».

Основні тенденції розвитку сучасного кримінального права. Порівняльне кримінальне право як навчальна дисципліна: поняття, предмет, методи та значення. Взаємодія з міжнародним кримінальним правом. Зв'язок з іншими навчальними дисциплінами. Основні тенденції розвитку сучасного кримінального права.

Гуманізація кримінального права (Відмова від смертної кари. Відмова від тілесних покарань. Відмова від каторжних робіт. Відмова від загальної конфіскації майна. Поширення нових покарань, альтернативних позбавленню волі. Розширення підстав для звільнення від кримінальної відповідальності або її пом'якшення. Розвиток пільгового кримінально-правового режиму для неповнолітніх. Декриміналізація деяких видів покарань).

Криміналізація нових видів суспільно-небезпечних діянь (Терористичні злочини. Нові способи криміналізації організованої злочинної діяльності. Економічні злочини. Відмивання грошей. Корупційні злочини. Екологічні злочини. Комп'ютерні злочини. Сексуальна експлуатація неповнолітніх. Злочини ядерної і радіактивної безпеки. Медичні злочини). Інтернаціоналізація кримінального права.

2. Класифікація сучасних кримінально-правових систем

Категорія «правова система» (в широкому та вузькому розумінні). Правова сім'я. Типологізація кримінально-правових систем в сучасній юриспруденції. Класифікація кримінально-правових систем сучасного світу. Романо-германська (континентальна) кримінально-правова система. Її «західна» та «східна» підсистеми (гілки). Групи романо-германської кримінально-правової системи (французька, німецька, італо-іберійська, група СНД, «югославська»).

Англо-американська кримінально-правова система. Її «британська» та «американська» підсистеми (гілки). Кодифікована та некодифікована групи «британської» підсистеми (гілки) англо-американської кримінально-правової системи. Типи англійських колоніальних кодексів (індійський, вест-індійський, австралійський, моделі міністерства колоній). Мусульманське деліктне право. Роль шаріату в трьох групах мусульманських держав.

3. Поняття, завдання та принципи кримінального права

Поняття кримінального права в кримінально-правових системах. Кримінальне право та адміністративне деліктне право. Завдання кримінального права в кримінально-правових системах. Міжнародно-правові принципи, що мають пріоритетне значення для кримінального права: законності (Nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege); рівності перед законом; вини як умови відповідальності; заборони повторного засудження за одне і теж діяння (Non bis in idem); заборони жорстокого, нелюдського і такого, що принижує гідність, поводження і покарань.

Принцип законності. Принцип рівності перед законом. Принцип вини і презумпція невинуватості. Принцип справедливості. Принцип гуманності, поваги людської гідності та гуманізму. Принцип необхідності.

4. Джерела кримінального права

Джерела правова (поняття та види) в кримінально-правових системах. Міжнародні договори і загальновизнані принципи міжнародного права. Конституція. Закон. Підзаконний акт. Судовий прецедент. Судова практика. Рішення органів конституційного правосуддя. Тексти релігійного характеру. Звичай. Доктрина.

Джерела романо-германської кримінально-правової системи (міжнародні договори і загальноприйняті принципи міжнародного права; конституція і закони; рішення органів конституційного контролю; судова практика).

Джерела англо-американської кримінально-правової системи (міжнародні договори і загальновизнані принципи міжнародного права; конституція і закони; судовий прецедент; доктрина).

Джерела мусульманського деліктного кримінального права (тексти релігійного характеру (Коран і Суна); акти тлумачення Корану і Суни, що отримали обов'язкову силу (Кияс); доктрина (Іджма); звичай (урф)).

5. Система кримінального законодавства. Дія кримінального закону

Поняття системи кримінального законодавства. Систематизація кримінального законодавства. Країни з кодифікованим і не кодифікованим кримінальним законодавством. Країни з повною і частковою кодифікацією кримінального законодавства.

Територіальна система кримінального законодавства.

Галузева система кримінального законодавства. «Загальне кримінальне право» і спеціалізовані підгалузі кримінального права (військове кримінальне право; міжнародне кримінальне право; ювенальне кримінальне право; деліктне (адміністративне) кримінальне право, антинаркотичне законодавство).

Структура кримінального кодексу. Загальна частина. Особлива частина. Дія кримінального закону в часі.

Дія кримінального закону в просторі. Територіальний принцип. Принцип прапора. Принцип громадянства (активний персональний принцип). Реальний принцип (принцип охорони) і пасивний персональний принцип (принцип індивідуальної охорони). Універсальний принцип.

Видача (екстрадиція) осіб, що вчинили злочин. Значення вироку, що був винесений іноземними судами.

6. Підстави кримінальної відповідальності.

Підстави кримінальної відповідальності в сучасних кримінально-правових системах. Поняття та ознаки злочину (злочинного діяння) в сучасних кримінально-правових системах. Класифікація злочинів (злочинних діянь) за ступенем тяжкості. Інші класифікації злочинних діянь. Кримінальний проступок. Малозначність діяння.

7. Суб'єкт злочину. Вина

Поняття та ознаки суб'єкта злочину в сучасних кримінально-правових системах. Вік кримінальної відповідальності у міжнародно-правових нормах. Нижня вікова межа кримінальної відповідальності (мінімальний вік кримінальної відповідальності). Види віку кримінальної відповідальності за способом встановлення кримінальної відповідальності єдиний і диференційований. Три принципи (критерії) диференціації віку кримінальної відповідальності (за складом злочину; за правовим режимом кримінальної відповідальності неповнолітнього; за суб'єктивними якістьми винного (принцип розуміння)). Відсутність мінімального віку кримінальної відповідальності.

Осудність. Медичний критерій осудності. Юридичний критерій осудності (вольова та інтелектуальна ознаки). Обмежена (змішана) осудність.

Вплив стану сп'яніння на вину і відповідальність. Недобровільне сп'яніння. Сп'яніння як обставина, що пом'якшує або обтяжує покарання.

Вина в кримінальному праві сучасних кримінально-правових систем. Вина як необов'язкова ознака складу злочину в англо-американській кримінальній правовій системі. Вина та інститут «суворої» або «абсолютної» (strict liability) кримінальної відповідальності.

Вина в романо-германській (континентальній) кримінально-правовій системі. Форми та види вини. Умисел і необережність. Претерінтенціональність. Прямий і непрямий умисел. Передумисел як різновид умислу. Злочинна самовпевненість (легковажність) і злочинна недбалість. Змішана форма вини. Вина в мусульманському деліктному праві. «Викуп за кров» (дійя) та «віддання рівним» (кияс).

Відповідальність юридичних осіб в сучасних кримінально-правових системах. Проблеми кримінально-правової вини юридичної особи. Квazівідповідальність юридичних осіб. Адміністративна та цивільна відповідальність юридичних осіб за кримінально-карані діяння. Види юридичних осіб - суб'єктів кримінальної відповідальності. Покарання та інші кримінально-правові заходи, що застосовуються до юридичних осіб.

8. Стадії вчинення злочину

Відповідальність за попередню злочинну діяльність (готування до злочину). Караність готування. Караність змови. Розмір покарання за попередню злочинну діяльність. Караність підготовлених діянь як самостійних злочинів.

Замах на злочин. Караність замаху. Негідний замах (неможливий злочин). Добровільна відмова від злочину.

9. Співучасть у злочині

Поняття та форми співучасті у злочині в сучасних кримінально-правових системах.

Види співучасників в англо-американській (континентальній) кримінально-правовій системі. Організатор. Підбурювач. Пособник.

Відповідальність співучасників у злочині. Екссес виконавця.

Способи спеціальної криміналізації організованої злочинної діяльності. Вчинення злочину в складі організованого злочинного об'єднання як загальна обтяжуюча обставина та як кваліфікована ознака. Інститут злочинної змови.

Види злочинних об'єднань. Банда. «Антидержавні» організації. Незаконні збройні формування. Диференціація злочинних об'єднань загального характеру.

Визначення злочинної організації. Цілі злочинної організації. Кількісний склад. Стійкість.

Структурованість. Інші ознаки.

Особливості криміналізації поведінки осіб, втягнутих в організовану злочинну діяльність.

10. Обставини, що виключають злочинність діяння

Загальна характеристика та види обставин, що виключають злочинність діяння, в сучасних кримінально-правових системах.

Інститут «необхідної оборони» («правомірної оборони», «самозахисту», «приватної оборони»). Об'єкти захисту при необхідній обороні. Характер посягання. Суб'єкт необхідної оборони. Пропорційність дій особи, що обороняється. Перевищення меж необхідної оборони.

Заподіяння шкоди при затриманні особи, що вчинила злочин. Крайня необхідність. Перевищення меж при крайній необхідності. Військова крайня необхідність. Виконання наказу або розпорядження. Фізичний або психічний примус. Обґрунтований ризик.

Згода потерпілого на заподіяння шкоди. Допустимість згоди. Дійсність згоди.

Юридична або фактична помилка. Виконання законних повноважень (виконання законної сили). Випадок (невинне заподіяння шкоди). Провокація злочину.

11. Покарання (поняття, мета, система) та інші кримінально-правові заходи.

Система кримінально-правових заходів в сучасних кримінально-правових системах. Покарання та інші заходи кримінального характеру. Поняття і цілі покарання. Система покарань. Класифікація покарань, запропонована науковцями. Класифікація покарань, закріплена в кримінальному законодавстві сучасних кримінально-правових систем. Види покарань в романо-германській (континентальній) кримінально-правовій системі. Основні та

додаткові покарання. Субститутивні (домінуючі). Система покарань, побудована за французькою моделлю (для злочину, проступку і порушення).

Система покарань в англо-американській кримінально-правовій системі.

Система покарань в мусульманському деліктному праві. Хадуд (хадда), кисас та тазір.

12. Види покарань та інших кримінально-правових заходів

Смертна кара і міжнародне право. Підстави застосування смертної кари. Обмеження на застосування смертної кари. Способи виконання смертної кари.

Тілесні покарання.

Довічне ув'язнення. Сучасне поширення довічного ув'язнення в світі. Обмеження на довічне ув'язнення. Підстави застосування довічного ув'язнення. Умовно-дострокове звільнення при довічному ув'язненні.

Позбавлення волі на певний строк. Строк позбавлення волі. Каторжні роботи. Арешт (короткострокове позбавлення волі). Превентивне або продовжене ув'язнення. Обмеження волі. Фрагментарне (перериваюче) ув'язнення. Домашній арешт. Виправні роботи. Громадські роботи. Заслання. Вислання.

Видворення за межі країни (депортація). Умови видворення. Загальна і спеціальна конфіскація майна.

Штраф. Способи визначення суми штрафу. Призначення і порядок сплати штрафу. Наслідки несплати штрафу.

Примусові заходи медичного характеру. Підстави для застосування примусових заходів медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру. Тривалість примусових заходів медичного характеру.

Порівняльне кримінальне право. Особлива частина

1. Загальна характеристика Особливої частини кримінального права сучасних правових систем

Поняття Особливої частини кримінального права, її значення. Система Особливої частини кримінального права кримінально-правових систем світу. Види норм Особливої частини кримінального права. Поняття кваліфікації злочинів. Види кваліфікації злочинів. Криміналізація. Дикриміналізація.

2. Злочини проти особи та її особистих прав і свобод

Злочини проти життя за кримінальним законодавством України, ФРН, Франції, США та Англії. Злочини проти здоров'я. Злочини, що становлять небезпеку для життя і здоров'я. Злочини проти волі, честі та гідності особи. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності особи. Злочини проти виборчих прав громадян за кримінальним законодавством України, ФРН, Франції, США та Англії. Злочини проти трудових прав громадян. Злочини у сфері охорони права на об'єкти інтелектуальної власності. Злочини, що посягають на інші особисті права і свободи громадян. Злочини проти сім'ї. Злочини проти свободи совісті.

3. Злочини проти власності та у сфері господарської діяльності

Корисливі та некорисливі злочини проти власності за кримінальним законодавством України, ФРН, Франції, США та Англії.

Злочини у сфері кредитно-фінансової, банківської та бюджетної системи.

Злочини у сфері підприємництва, конкурентних відносин та іншої діяльності суб'єктів господарювання. Злочини у сфері банкрутства. Злочини у сфері використання фінансових ресурсів та обігу цінних паперів. Злочини у сфері обслуговування споживачів і захисту їх прав. Злочини у сфері приватизації майна.

4. Злочини проти довкілля

Злочини проти екологічної безпеки за кримінальним законодавством України, ФРН, Франції, США та Англії. Злочини у сфері землеволодіння, охорони надр і атмосферного повітря. Злочини у сфері водних ресурсів. Злочини у сфері охорони рослинного світу.

5. Злочини у сфері використання ІТ

Загальна характеристика злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Поняття і види злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

6. Злочини проти громадської безпеки

Злочини злочинних об'єднань за кримінальним законодавством України, ФРН, Франції, США та Англії. Злочини, пов'язані з незаконним поводженням зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами та радіоактивними матеріалами. Злочини, пов'язані з порушенням правил, що забезпечують громадську безпеку.

7. Злочини проти безпеки виробництва, безпеки руху та експлуатації транспорту

Поняття злочинів проти безпеки виробництва. Види злочини у сфері безпеки праці. Інші злочини проти безпеки виробництва. Поняття та види злочинів, що посягають на безпеку руху та експлуатації транспорту. Загальна характеристика злочинів, що посягають на безпеку руху та експлуатації транспорту.

8. Злочини проти громадського порядку та моральності

Злочини проти громадського порядку за кримінальним законодавством України, ФРН, Франції, США та Англії (загальна характеристика та види). Поняття та система злочинів проти моральності в правових системах сучасності. Загальна характеристика злочинів проти моральності.

9. Злочини у сфері обігу наркотиків

Злочини, пов'язані з наркотичними засобами та іншими предметами, небезпечними для здоров'я населення. Система злочинів, пов'язаних із наркотичними засобами та іншими предметами, небезпечними для здоров'я населення. Інші злочини проти здоров'я населення.

10. Злочини у сфері охорони державної таємниці

Злочини у сфері охорони державної таємниці та конфіденційної інформації за кримінальним законодавством України, ФРН, Франції, США та Англії.

Злочини у сфері забезпечення недоторканості державних кордонів. Злочини у сфері забезпечення призову та мобілізації. Злочини у сфері використання державних символів.

11. Злочини проти авторитету органів державної влади

Злочини, пов'язані з перешкоджанням діяльності організацій та об'єднань громадян. Злочини проти представників влади, інших службових осіб та представників громадськості. Злочини у сфері використання документів і засобів отримання інформації. Інші злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

12. Злочини у сфері службової діяльності

Злочини у сфері діяльності представників влади, місцевого самоврядування та інших службових осіб юридичних осіб публічного права за кримінальним законодавством України, ФРН, Франції, США та Англії. Злочини у сфері діяльності службових осіб юридичних осіб приватного права. Злочини у сфері професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

13. Злочини проти правосуддя

Злочини, які посягають на конституційні принципи діяльності органів дізнання, досудового слідства, прокуратури та суду. Злочини, які посягають на життя, здоров'я, особисту безпеку, власність суддів, народних засідателів, присяжних та інших учасників судочинства. Злочини, які посягають на відносини, що забезпечують одержання достовірних доказів та інших висновків у справі. Злочини, які посягають на відносини, що забезпечують своєчасне розкриття злочинів. Злочини, які посягають на відносини, що забезпечують належне виконання рішень, вироків, ухвал, постанов суду та призначеного вироком покарання.

14. Злочини проти національної безпеки

Поняття злочинів проти основ національної безпеки. Загальна характеристика і види злочинів проти основ національної безпеки за кримінальним законодавством України, ФРН,

Франції, США та Англії. Система злочинів проти основ національної безпеки в правових системах сучасності.

15. Військові та міжнародні злочини

Поняття, загальна характеристика і види воєнних злочинів. Воєнні злочини в кримінальному праві сучасних правових системах. Кваліфікація пропагандивійни, мародерства, геноциду, найманства, колабораційної діяльності. Злочини проти миру в кримінальному праві правових систем сучасності. Злочини проти безпеки людства в кримінальному праві правових систем сучасності. Злочини проти міжнародного правопорядку в кримінальному праві правових систем сучасності.

Порівняльний кримінальний процес

1. Загальна характеристика кримінального процесу.

Предмет і основні поняття курсу. Поняття кримінального процесу. Історичні форми кримінального процесу: змагальний, інквізиційний, змішаний. Значення терміну "кримінальний процес" як діяльності державних органів, як галузі права, як правової науки та як навчальної дисципліни. Зміст і завдання кримінального процесу. Конституційні засади кримінального процесу в Україні. Основні поняття кримінальної процесуальної науки. Формальні джерела кримінального процесуального права. Взаємозв'язок між поняттями кримінальний процес та правосуддя. Стадії кримінального процесу. Досудове розслідування (досудове слідство; дізнання). Підготовче провадження. Судовий розгляд. Провадження з перегляду судових рішень в апеляційному порядку (апеляційне провадження). Виконання судових рішень. Провадження з перегляду судових рішень в касаційному порядку (касаційне провадження). Провадження у Верховному Суді України. Провадження з перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами або виключними обставинами. Місце кримінального процесу в системі інших галузей права та його зв'язок з суміжними науками. Джерела кримінального процесуального права. Поняття, структура і види кримінальних процесуальних норм. Ознаки кримінальної процесуальної норми. Структура кримінальних процесуальних норм: гіпотеза, диспозиція, санкція.

2. Загальна характеристика кримінального процесу в світовій практиці.

Загальні засади кримінального процесу у Федеративній Республіці Німеччина. Предмет і основні поняття кримінального процесу у ФРН. Принципи кримінального процесу. Структура судової системи ФРН в контексті кримінального процесу. Земельні суди, федеральні суди. Місце прокуратури, органів попереднього розслідування та адвокатури в кримінальному процесі у ФРН. Кримінальний процес у Франції. Загальні положення кримінального процесу у Франції. Функції, завдання та повноваження органів, які здійснюють провадження у кримінальних справах. Кримінальний процес в країнах англосаксонської правової сім'ї: Англія. "Велика хартія вольностей", "Хабеас корпус акт". Структура судових органів Англії, задіяних у здійсненні кримінального провадження. Специфіка здійснення своїх повноважень відповідними органами в країні, яка належить до системи загального права. Кримінально процесуальне право Сполучених Штатів Америки. Особливості судоустрою в США на прикладі окремих штатів. Спеціальні та апеляційні суди. Генеральний прокурор в американській практиці.

3. Докази і доказування у кримінальному процесі України.

Поняття, ознаки та класифікація доказів. Допустимість доказів. Достовірність доказів. Достатність доказів. Джерела доказів. Показання, речові докази, документи, висновки експертів. Підстави проведення експертизи та порядок залучення експертів. Поняття, мета і значення доказування. Кримінально-правове значення доказування. Структура процесу доказування. Збирання доказів, перевірка доказів, оцінка доказів.

4. Доказове право в кримінальному процесі країн світу.

Докази і доказування у кримінальному процесі ФРН. Загальновідомі та "судовідомі" факти. Обов'язок доказування. Джерела доказів. Свідок у кримінальному процесі ФРН. Доказове право Франції. Презумпція невинності у кримінальному праві Франції. Обов'язки доказування сторони захисту та сторони звинувачення. Джерела доказів. Інститут

"асистованого свідка". Докази в кримінальному процесі Англії. Джерела доказів в англійській практиці. Свідок у кримінальному процесі Англії. Кримінальний процес США та місце доказів у ньому. Джерела доказів в американській практиці (на прикладі окремих штатів). Свідок у кримінальному процесі США.

5. Загальні положення досудового розслідування в кримінальному процесі України.

Поняття, завдання і значення стадії досудового розслідування. Юридична підстава для здійснення досудового розслідування. Ознаки стадії досудового розслідування. Форми та суб'єкти досудового розслідування. Дізнання. Поняття й характеристика основних положень досудового розслідування. Своєчасний початок досудового розслідування. Дотримання правил про підслідність. Визначення місця проведення досудового розслідування. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Строки досудового розслідування. Використання групового методу розслідування. Розгляд клопотань під час досудового розслідування. Виконання співробітниками оперативного підрозділу письмових доручень про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування. Складання процесуальних документів під час досудового провадження. Використання науково-технічних засобів під час досудового провадження. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами. Здійснення прокурорського нагляду, відомчого та судового контролю за законністю в діяльності досудового слідства. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень.

6. Слідчі дії в кримінально-процесуальному праві України.

Загальна характеристика процесуальних дій та їх класифікація. Підстави, завдання, процесуальний порядок проведення і оформлення слідчих дій. Допит. Пред'явлення для впізнання. Обшук. Огляд. Огляд трупа та огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією. Слідчий експеримент. Освідування особи. Проведення експертизи. Отримання зразків для експертизи. Загальні правила проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Аудіо-, відеоконтроль особи. Накладення арешту на кореспонденцію, огляд і виїмка кореспонденції. Зняття інформації з транспортних теле-комунікаційних мереж. Зняття інформації з електронних інформаційних систем. Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи. Встановлення місцезнаходження радіо-електронного засобу, спостереження за особою, річчю або місцем. Аудіо-, відеоконтроль місця. Контроль за вчиненням злочину. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження.

7. Порушення кримінального переслідування і розслідування кримінальних справ в зарубіжній практиці.

Попереднє розслідування у ФРН. Порушення публічного обвинувачення. Порядок порушення попереднього позову у Франції. Досудове переслідування в британському кримінальному процесі. Поліцейське розслідування. Коронери в розслідуванні кримінальних справ в Англії. Проведення попереднього розслідування в США. Статус та повноваження прокурора та коронера в США.

8. Судовий розгляд кримінальних справ в Україні.

Поняття, суть і значення стадії судового розгляду. Загальні положення судового розгляду у кримінальному провадженні. Межі судового розгляду. Процедура судового розгляду. Підготовча частина судового засідання. Судовий розгляд. Судові дебати. Останнє слово підсудного. Постановляння і проголошення судового рішення. Питання, що вирішуються судом при ухваленні вироку.

9. Провадження в кримінальних справах у судах першої інстанції.

Судовий розгляд кримінальних справ в німецькій практиці. Відкриття судового розгляду. Судовий розгляд. Проголошення вироку. Кримінальне провадження у французькій судовій системі. Загальні положення. Порядок розгляду справ про злочини в суді присяжних. Порядок дослідження доказів. Постановлення і проголошення вироку. Порядок розгляду

кримінальних справ у виправних і поліцейських трибуналах. Особливості провадження в кримінальних справах у судах Англії. Загальні положення. Провадження в справах, які розглядаються в Суді Ко-рони. Обвинувальний акт. Пред'явлення обвинувачення. Провадження в кримінальних справах у судах США. Кримінальні суди. Порядок розгляду кримінальних справ у суді присяж-них в США.

10. Провадження з перегляду судових рішень.

Перегляд в апеляційному порядку шляхом оскарження судового рішення. Учасники апеляційного провадження. Етапи апеляційного провадження. Перегляд в касаційному порядку шляхом оскарження судового рішення. Провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

11. Виконання судових рішень.

Поняття, ознаки та значення стадії виконання вироку. Порядок виконання судових рішень. Відстрочка виконання вироку. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків.

12. Порядок перегляду судових рішень та їх виконання в кримінально-процесуальному праві зарубіжних країн.

Форми перегляду рішень у КПК Німеччини. Оскарження судових рішень у французькому кримінальному процесі. Апеляція та її види кримінальному процесі Англії. Порядок оскарження судових рішень згідно американського кримінально-процесуального права.

Порівняльне цивільне право

1. Цивільне право в системі права.

Поняття та предмет цивільного права як галузі права Принципи цивільного права. Система цивільного права. Джерела цивільного права.

2. Цивільне законодавство: поняття та структура.

Договір як джерело цивільного права. Акти цивільного законодавства й договір. Звичай як джерело цивільного права. Звичаї ділового обороту. Міжнародні договори як джерела цивільного права

3. Цивільні правовідносини.

Поняття та елементи цивільних правовідносин Класифікація цивільних правовідносин Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин.

4. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.

Поняття фізичної особи Цивільна правоздатність фізичної особи. Цивільна дієздатність фізичної особи: поняття, види. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи недієздатною. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Визнання фізичної особи зниклою безвісті. Оголошення фізичної особи померлою. Опіка та піклування над фізичною особою.

5. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.

Поняття та ознаки юридичної особи. Види та організаційно-правові форми юридичних осіб. Порядок створення юридичної особи. Установчі документи юридичних осіб. Правосуб'єктність юридичної особи та порядок її реалізації. Припинення юридичної особи. Підприємницькі товариства: поняття та види. Непідприємницькі товариства: поняття та види.

6. Об'єкти цивільних прав.

Поняття об'єктів цивільних прав та їх оборотоздатність. Речі як об'єкти цивільних прав: поняття, класифікація. Гроші як об'єкти цивільних прав. Валютні цінності. Майно, майнові права. Підприємство як єдиний майновий комплекс. Інформація як об'єкт цивільних правовідносин. Цінні папери як об'єкти цивільних прав. Нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав.

7. Правочини.

Поняття та види правочинів. Загальні вимоги, додержання яких є необхідним для чинності правочину. Форма правочину та правові наслідки її недодержання. Недійсні

правочини, їх юридична природа та види. Загальні правові наслідки недійсності правочину. Правові наслідки недійсності окремих частин правочину. Правові наслідки вчинення недійсних правочинів.

8. Представництво в цивільному праві

Поняття та підстави представництва. Повноваження представника. Правові наслідки вчинення правочинів з перевищенням повноважень представником.

Види представництва. Довіреність: поняття, види, форма. Припинення представництва за довіреністю.

9. Строки та терміни в цивільному праві. Позовна давність.

Поняття та види строків і термінів у цивільному праві. Способи визначення строків і термінів. Порядок обчислення строків. Поняття та види позовної давності. Початок перебігу позовної давності. Зупинення та переривання перебігу позовної давності. Наслідки спливу позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється

10. Особисті немайнові права фізичної особи

Поняття та зміст особистого немайнового права. Види особистих немайнових прав. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Захист особистих немайнових прав.

11. Право власності. Загальні положення.

Поняття та зміст права власності. Об'єкти та суб'єкти права власності. Здійснення права власності. Ризик випадкового знищення та випадкового пошкодження майна. Набуття та припинення права власності. Підстави набуття права власності: загальна характеристика.

Підстави припинення права власності: загальна характеристика.

Відмова від права власності. Припинення права власності особи на майно, яке не може їй належати. Реквізиція. Конфіскація.

12. Право спільної власності.

Поняття і види права спільної власності.

Право спільної часткової власності: поняття, суб'єкти, підстави виникнення. Визначення часток у праві спільної часткової власності. Здійснення права спільної часткової власності. Право переважної купівлі частки у праві спільної часткової власності.

Припинення права спільної часткової власності. Право спільної сумісної власності: поняття, суб'єкти, підстави виникнення. Набуття права власності на новостворене майно та об'єкти незавершеного будівництва; на перероблену річ; за договором; на безхазяйну річ; на знахідку; на бездоглядну домашню тварину; на скарб; за набувальною давністю. Здійснення права спільної сумісної власності. Припинення права спільної сумісної власності.

13. Захист права власності.

Засади захисту права власності. Віндикаційний позов. Негаторний позов. Визнання права власності. Інші способи захисту права власності.

14. Речові права на чуже майно.

Загальна характеристика речових прав на чуже майно. Право володіння чужим майном. Право користування чужим майном (сервітут). Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Право користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій).

15. Право інтелектуальної власності: загальні положення.

Поняття права інтелектуальної власності. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності. Підстави виникнення (набуття) та зміст права інтелектуальної власності. Захист права інтелектуальної власності.

16. Авторське право та суміжні права.

Поняття та об'єкти авторського права. Суб'єкти авторського права. Співавторство. Виникнення авторського права. Особисті немайнові права автора. Майнові права інтелектуальної власності на твір, строки їх чинності. Випадки правомірного використання твору без згоди автора. Поняття та об'єкти суміжних прав. Суб'єкти суміжних

прав. Виникнення суміжних прав. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав, строки їх чинності. Захист авторського і суміжних прав.

17. Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок.

Поняття та ознаки винаходу, корисної моделі, промислового зразка. Суб'єкти права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Строк їх чинності. Припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування, торговельну марку.

18. Загальні положення зобов'язального права.

Поняття та види зобов'язань у різних правових системах. Підстави виникнення зобов'язань. Зобов'язання із договору та квазидоговору, делікту та квазиделікту в цивільному праві Франції. Зобов'язання із закону, угоди, делікту, безпідставного збагачення та ведення чужих справ без доручення у праві Німеччини. Зобов'язання із деліктів, договорів та квазидоговорів в англо-американській цивільно-правовій системі. Класифікація зобов'язань в різних правових системах.

Умови і принципи виконання зобов'язань в зарубіжних правових системах. Наслідки невиконання зобов'язань. Цивільно-правова відповідальність за невиконання чи неналежне виконання зобов'язань. Збитки в цивільному праві зарубіжних країн. Компенсаторні та мораторні, конкретні та абстрактні збитки. Вина боржника в заподіянні шкоди. Підстави звільнення боржника від відповідальності. Неможливість виконання зобов'язання боржником. Випадок та непереборна сила в різних цивільно-правових системах. Теорія «даремності» (втрати смислу) договору в англо-американській системі права.

Множинність осіб у зобов'язаннях. Дольові, сумісні та солідарні зобов'язання в романо-германській системі права. Спільні чи роздільні кредитори, спільні, сумісні чи розрізнені боржники в англо-американському цивільному праві. Уступка вимоги та переведення боргу. Припинення зобов'язань.

19. Забезпечення зобов'язань в цивільному праві зарубіжних країн.

Загальна характеристика способів забезпечення виконання зобов'язань у цивільному та торговому праві зарубіжних країн. Засоби забезпечення виконання зобов'язань у цивільному праві України: поняття та характерні риси. Класифікація засобів забезпечення виконання зобов'язань. Речово-правові. Зобов'язально-правові.

20. Цивільно-правова відповідальність у законодавстві різних країн.

Поняття цивільно-правової відповідальності. Підстава цивільно-правової відповідальності. Цивільно-правова відповідальність за невиконання зобов'язань. Форми цивільно-правової відповідальності за невиконання зобов'язань. Підстави звільнення від відповідальності.

21. Загальні положення про договори в цивільному праві.

Поняття договорів в цивільному праві зарубіжних країн. Класифікація договорів. Односторонні та синалагматичні (двосторонні), оплатні та безоплатні, консенсуальні та реальні, мінові та ризикові договори в країнах континентальної Європи. Класифікація договорів в англо-американській системі права. Зміст договору. Істотні, звичайні та випадкові умови договору в цивільному праві країн романо-германської системи. Істотні, прості та такі, що припускаються умови договору в англо-американській системі права. Значення договору. Укладення договору. Оферта та акцепт у цивільному праві зарубіжних країн.

Умови дійсності договору в зарубіжних цивільно-правових системах. Вимоги до суб'єктів договору. Правове значення змісту договору. Воля та волевиявлення в договорі. Форма договору та її значення. Законна підстава договору (кауза) в країнах континентальної Європи. Зустрічна винагорода у договорі в англо-американській системі права.

22. Класифікація договірних конструкцій за цивільним правом України та інших країн.

Договори про оплатну передачу майна. Договори про безоплатну передачу майна. Договори про передачу майна з умовою здійснення періодичних виплат. Договори про передачу майна у користування. Договори про виконання робіт. Договори про надання послуг. Договори про передачу грошових контрактів. Особливості правового регулювання розрахунків у цивільному праві України та деяких інших іноземних країн.

23. Недоговірні зобов'язання у цивільному праві різних країн.

Поняття позадоговірних зобов'язань та зобов'язань із заподіяння шкоди в різних цивільно-правових системах. Особливості та значення зобов'язань із заподіяння шкоди в зарубіжному цивільному праві. Джерела правового регулювання зобов'язань із заподіяння шкоди. Підстави виникнення зобов'язань із заподіяння шкоди. Формула генерального делікту в країнах континентальної цивільно-правової системи. Система змішаного делікту. Система сингулярних деліктів в англо-американському праві.

Поняття шкоди в цивільному праві зарубіжних країн. «Номінальна шкода» в деліктних зобов'язаннях. Майнова та моральна шкода в зобов'язаннях по відшкодуванню. Причинний зв'язок в деліктних зобов'язаннях та його значення. Непряма шкода, віддалена шкода та шкода, що виникла за відсутності адекватного причинного зв'язку. Вина в зобов'язаннях із заподіяння шкоди. Відповідальність без вини. Відповідальність за ризик (небезпеку) в цивільному праві зарубіжних країн. Розмежування деліктної та договірної відповідальності. Конкуренція позовів (конкуренція відповідальності) в цивільному праві Німеччини, Англії, США. Особливості зобов'язань із заподіяння шкоди за правом окремих країн (Франції, Німеччини, Англії, США).

24. Відшкодування шкоди. Відшкодування моральної шкоди.

Поняття та особливості моральної шкоди у праві зарубіжних країн. Умови виникнення зобов'язання із компенсації моральної шкоди. Особливості визначення розміру відповідальності за моральну шкоду. Роль та значення оціночних суджень при визначенні розміру відшкодування моральної шкоди.

25. Спадкове право.

Поняття та джерела спадкового права зарубіжних країн: континентальної системи права (Франція, Німеччина); англо-американської системи права (Англія та США). Поняття спадщини. Спадкування за заповітом. Поняття та форма заповіту в праві зарубіжних країн. Види заповіту. Заповідальні розпорядження. Свобода заповіту в різних цивільно-правових системах. Відкликання та зміна заповіту. Виконання заповіту.

Спадкування за законом у цивільному праві зарубіжних країн. Суб'єкти спадкування за законом. Привілейовані спадкоємці за законом в спадковому праві зарубіжних країн. Частки спадкоємців за законом в спадковому майні.

Перехід спадкового майна до спадкоємців в країнах континентальної системи права. Інститут особистого представника за заповітом та адміністратора спадкового майна в праві англо-американської системи. Відповідальність за боргами спадкодавця.

26. Загальні положення сімейного права у зарубіжних цивільно-правових системах.

Поняття та умови укладення шлюбу в праві зарубіжних країн. Підстави припинення шлюбу в різних цивільно-правових системах. Права та обов'язки подружжя в континентальному та англо-американському праві.

Поняття та особливості укладення шлюбного контракту. Виконання шлюбного контракту. Правовідносини батьків і дітей у зарубіжних цивільно-правових системах.

Порівняльний цивільний процес

1. Порівняльний цивільний процес: загальні положення

Порівняльний цивільний процес як складова порівняльного правознавства. Класифікація існуючих правових систем. Класифікація сучасного цивільного процесу.

Види та системи джерел цивільного процесу.

Характеристика основних принципів сучасного цивільного процесу.

2. Порівняльно-правовий аналіз судових систем сучасності

Класифікація судових систем. Загальна характеристика окремих судових систем. Особливості судових систем пострадянських країн.

3. Юрисдикція та підсудність цивільних справ за законодавством різних країн

Цивільна судова юрисдикція. Підсудність цивільних справ.

4. Учасники цивільного процесу за законодавством різних країн

Сторони процесу. Треті особи у цивільному процесі.

Представництво в суді.

Інші органи та особи, які мають право приймати участь у цивільному процесі.

5. Доказування та докази у цивільному процесі за законодавством України та деяких інших країн

Доказування у цивільному процесі. Поняття судових доказів та їх класифікація. Предмет доказування. Факти, які не потребують доказування.

Окремі засоби доказування. Пояснення сторін і третіх осіб. Показання свідків. Письмові докази. Речові докази. Висновок експерта.

Інші засоби доказування.

6. Окремі умови процесуальної діяльності у законодавстві України та деяких зарубіжних країн

Процесуальні строки та їх види.

Судові витрати.

Заходи процесуального примусу.

7. Процедури розгляду цивільних справ за законодавством України та деяких інших країн

Особливості розгляду справ у державах різних судових систем. Право на позов і пред'явлення позову.

Проведення у справі до судового розгляду. Розгляд справи по суті. Постановлення судового рішення.

Розгляд цивільних справ судом присяжних.

Заочний розгляд справи.

8. Окремі види судового провадження по цивільним справам за законодавством різних країн

Види проваджень у цивільному процесі. Позовне провадження. Окреме провадження. Викличне провадження.

Поняття та види спрощених та прискорених процедур у цивільному судочинстві. Сумарне провадження. Наказне провадження як різновид спрощеного провадження.

Спрощені судові процедури, що ґрунтуються на невеликій сумі заявлених вимог. Проведення по справах, що виникають із публічних правовідносин.

9. Стадії цивільного процесу за законодавством України та деяких інших країн

Порядок пред'явлення позову і наслідки його недотримання. Реквізити позовної заяви, порядок виправлення недоліків позовної заяви. Порядок прийняття позовної заяви.

Підстави, порядок і наслідки повернення позовної заяви. Підстави, порядок і наслідки залишення позовної заяви без руху.

Порядок відкриття провадження у справі. Підстави для відмови у відкритті провадження у справі.

Судові витрати. Судовий збір: поняття, об'єкти справляння, розміри ставок, пільги щодо сплати і порядок сплати, повернення судового збору.

10. Порівняльно-правова характеристика сучасного розуміння поняття, видів та вимог до змісту судових рішень за законодавством України та деяких інших країн

Вимоги, які висуваються законодавством України до судового рішення. Законність і обґрунтованість судового рішення.

Зміст судового рішення. Його складові частини. Усунення недоліків судового рішення судом, який його ухвалив: доповнення судового рішення, виправлення опісок та арифметичних помилок, роз'яснення судового рішення. Законна сила судового рішення.

11. Процедури перегляду судових рішень за законодавством різних країн

Сучасні моделі переглядів судових рішень. Апеляція. Касація та її форми. Перегляд справ у порядку нагляду. Перегляд справ за нововиявленими обставинами.

Інші види переглядів судових рішень.

12. Процедури виконання судових рішень за законодавством різних країн

Моделі виконавчого провадження. Особливості засобів примусового виконання. Окремі процедури виконавчого провадження. Особливості примусового виконання за різними вимогами.

13. Сучасні альтернативні форми вирішення цивільних справ

Загальна характеристика видів альтернативних способів вирішення спорів. Переговори. Медіація (посередництво). Консіліація (примирення).

Третейське вирішення справ Судовий арбітраж. Міні-суд як форма комбінованої процедури вирішення спорів. Незалежна експертиза по встановленню фактичних обставин справи.

Омбудсмен як приватна альтернативна процедура. «Приватне правосуддя».

14. Електронне судочинство у цивільному процесі різних країн та тенденції розвитку сучасного цивільного процесу

Поняття і особливості електронного судочинства. Окремі форми використання інформаційних технологій у цивільному процесі.

Особливості напрямів розвитку та вдосконалення правових механізмів сучасного цивільного процесу у зарубіжних країнах.

Міжнародне публічне право (загальна частина)

1. Норми та принципи міжнародного права

Поняття, характерні риси та особливості норм міжнародного права. Види та класифікація норм міжнародного права. Ієрархія норм міжнародного права. Кодифікація норм міжнародного права. Концепція «м'якого права» (soft law) у міжнародному праві. Взаємодія норм міжнародного права з нормами інших соціальних систем. Поняття та правові засади реалізації норм міжнародного права. Засоби, форми та зміст реалізації норм міжнародного права. Міжнародно-правовий механізм реалізації норм міжнародного права. Внутрішньодержавний механізм реалізації норм міжнародного права. Принципи міжнародного права.

2. Співвідношення міжнародного та внутрішньодержавного права

Проблема співвідношення міжнародного та внутрішньодержавного права. Теорії співвідношення міжнародного та внутрішньодержавного права. Концепції узгодження міжнародних і національних правових норм.

3. Міжнародна правосвідомість та міжнародний правотворчий процес

Поняття міжнародної правосвідомості. Чинники формування міжнародної правосвідомості. Міжнародні відносини як фактор міжнародної правосвідомості. Принципи і прогрес міжнародної правотворчості. Роль міжнародних організацій у міжнародній правотворчості. Неформальні чинники міжнародної правотворчості.

4. Суб'єкти міжнародного права

Поняття суб'єктів міжнародного права. Види суб'єктів міжнародного права. Держава як універсальний суб'єкт міжнародного права. Народи як суб'єкт. Право на самовизначення. «Косовський прецедент». Міжнародні міжурядові організації. Особливості правосуб'єктності міжнародних міжурядових організацій. Державоподібні утворення.

5. Індивід в міжнародному праві

Проблема правосуб'єктності індивіда в міжнародному праві. Доктрина правосуб'єктності фізичної особи. Міжнародна практика щодо правосуб'єктності фізичної особи.

6. Учасники міжнародних відносин та проблеми їх правосуб'єктності

Міжнародна правосуб'єктність осіб, що перебувають під юрисдикцією держав та державоподібних утворень. Міжнародна правосуб'єктність юридичних осіб. Міжнародна правосуб'єктність транснаціональних корпорацій (ТНК). Міжнародні неурядові організації як учасники міжнародних відносин. Інші нетипові учасники міжнародних відносин.

7. Визнання в міжнародному праві

Загальні засади поняття визнання в міжнародному праві. Визнання держав: поняття, види, та теорії. Визнання урядів: поняття, види, форми. Доктрина Естрада. Доктрина Тобара. Інші види визнання. Форми визнання. Засоби та типи визнання.

8. правонаступництво держав у міжнародному праві

Поняття правонаступництва держав. правонаступництва держав щодо договорів. правонаступництво держав щодо державної власності. правонаступництво держав щодо державних архівів. правонаступництво держав щодо державних боргів. правонаступництво держав щодо членства в міжнародних організаціях. Проблеми правонаступництва у зв'язку з припиненням існування СРСР. правонаступництво України у зв'язку з припиненням існування СРСР.

9. Міжнародно-правове регулювання міжнародних відносин

Поняття міжнародно-правового регулювання. Система та процес міжнародно-правового регулювання. Стадії процесу міжнародно-правового регулювання.

10. Відповідальність у міжнародному праві

Поняття, підстави та ознаки міжнародно-правової відповідальності. Відповідальність держав за міжнародно-протиправні діяння. Поняття міжнародно-протиправного діяння. Класифікація міжнародних правопорушень. Суб'єкти міжнародної відповідальності. Види міжнародно-протиправних діянь. Види і форми міжнародно-правової відповідальності держав. Обставини, що виключають відповідальність держав. Відповідальність держав за шкідливі наслідки дій, не заборонених міжнародним правом. Відповідальність міжнародних організацій.

11. Санкції в контрзаходи в міжнародному праві

Поняття та особливості міжнародно-правових санкцій. Міжнародно-правові санкції в системі колективної безпеки ООН. Міжнародно-правові санкції за межами колективної безпеки ООН. Контрзаходи, сфера дії, підстави застосування.

12. Міжнародне правосуддя

Розвиток ідеї міжнародного правосуддя. Основні етапи розвитку міжнародного правосуддя. Види органів міжнародного правосуддя. Основні принципи роботи міжнародних судових установ. Міжнародний Суд ООН. Європейський Суд з прав людини. Міжнародний кримінальний суд.

13. Юрисдикція та імунітет держави

Поняття та види юрисдикції держави. Принципи здійснення державної юрисдикції. Юрисдикційні імунітети держави та її власності. Імунітет найвищих посадових осіб держави.

14. Населення в міжнародному праві

Міжнародна юрисдикція стосовно населення і фізичних осіб. Міжнародно-правові питання громадянства. Статус іноземців. Статус біпатридів. Статус апатридів. Особливості інституту громадянства Європейського Союзу. Правовий статус біженців, вимушених переселенців та переміщених осіб. Право притулку.

15. Територія в міжнародному праві

Поняття і види території в міжнародному праві. Поняття територіального верховенства. Юридична природа та склад державної території. Поняття, види та правовий режим державних кордонів. Територіальні спори. Без'ядерні зони. Правовий статус Арктики. Правовий статус Антарктики.

Міжнародне публічне право (основні галузі та інститути)

1. Право міжнародних договорів.

Поняття права міжнародних договорів. Міжнародний договір: поняття, сторони, форма, класифікація. Право на участь в міжнародних договорах. Стадії укладення міжнародних договорів. Застереження до міжнародного договору. Дія міжнародного договору в часі та просторі. Тлумачення міжнародного договору. Перегляд міжнародних договорів. Підстави недійсності міжнародних договорів. Припинення і призупинення дії договору. Вплив збройних конфліктів на дію міжнародного договору.

2. Право зовнішніх зносин.

Поняття права зовнішніх зносин. Система органів зовнішніх зносин. Привілеї та імунітети посадових осіб. Дипломатичне право. Дипломатичне представництво: поняття, початок і припинення дії, види. Функції дипломатичного представництва. Персонал дипломатичного представництва. Торгові представництва. Спеціальні місії. Дипломатичне право міжнародних організацій. Міжнародні конференції. Дипломатичні привілеї та імунітети. Міжнародно-правовий захист осіб, що користуються дипломатичним імунітетом. Консульське право. Консульські відносини. Організація консульської установи. Консульські функції, привілеї та імунітети.

3. Право міжнародних організацій.

Поняття права міжнародних організацій. Міжнародні конференції і постійні міжнародні органи. Міжнародні організації: поняття, види, функції. Правосуб'єктність міжнародних організацій. Членство в міжнародних організаціях. Органи міжнародних організацій. Організація об'єднаних Націй (ООН): загальна характеристика, основні органи. Спеціалізовані установи ООН. Міжнародно-правовий статус регіональних міжнародних організацій. Організація з безпеки і співробітництва в Європі. Рада Європи. Співдружність незалежних держав (СНД). Інші регіональні організації. Юридична природа Європейського Союзу (ЄС).

4. Міжнародний захист прав людини.

Загальні положення про права людини. Міжнародні стандарти прав і свобод людини. Механізми міжнародної співпраці в сфері прав людини. Міжнародний контроль за дотриманням прав людини. Захист прав людини в Європі. Міжамериканська система захисту прав людини. Африканська система захисту прав людини. Субрегіональні системи захисту прав людини в Африці. Арабська система захисту прав людини. Правомірне обмеження прав людини та відступ держав від своїх зобов'язань у сфері прав людини за надзвичайних станів. Міжнародний захист окремих категорій та груп осіб.

5. Мирне вирішення спорів у міжнародному праві.

Поняття та джерела права мирного вирішення міжнародних спорів. Види міжнародних спорів та види засобів мирного вирішення спорів. Переговори. Добрі послуги, посередництво, примирення. Судові засоби вирішення міжнародних спорів. Міжнародний арбітраж. Міжнародний суд. Спеціалізовані суди. Вирішення міжнародних спорів в рамках міжнародних організацій. Вирішення міжнародних спорів в рамках ООН. Вирішення міжнародних спорів в рамках регіональних організацій.

6. Міжнародне морське право.

Поняття міжнародного морського права. Загальна класифікація морських просторів. Внутрішні морські води. Морські порти. Поняття та правовий режим територіального моря. Прилегла зона. Архіпелажні води. Виключна економічна зона. Континентальний шельф. Відкрите море. Район морського дна (район). Правовий режим замкнутих і напівзамкнутих морів. Міжнародні канали. Морські протоки. Міжнародні морські організації.

7. Міжнародне повітряне право.

Поняття та принципи міжнародного повітряного права. Свобода польотів у міжнародному повітряному просторі. Юрисдикція держави у своєму повітряному просторі. Правовий статус повітряного судна та його екіпажу. Міжнародні авіаційні організації. Відповідальність в міжнародному повітряному праві.

8. Міжнародне космічне право.

Поняття та принципи міжнародного космічного права. Правовий режим космічного простору та небесних тіл. Відповідальність за космічну діяльність. Статус космонавтів і космічних апаратів. Міжнародні космічні організації.

9. Право міжнародної безпеки.

Поняття, цілі і принципи права міжнародної безпеки. Всезагальна колективна безпека. Миротворчі операції ООН. Регіональні міжнародні організації. Організація з безпеки і співробітництва в Європі. Організація Північноатлантичного договору (НАТО): принципи, цілі, функції та правова природа. СНД. Роззброєння і обмеження озброєння. Міжнародний контроль і засоби зміцнення довіри.

10. Міжнародне гуманітарне право.

Поняття та система міжнародного гуманітарного права. Міжнародні стандарти прав і свобод людини. Громадянські і політичні права. Економічні, культурні і соціальні права. Колективні права: права народів, права національних, етнічних, релігійних і мовних меншин, права корінних народів і народів, які ведуть племінний спосіб життя. Механізми міжнародної співпраці в сфері прав людини. Міжнародний контроль за дотриманням прав людини.

Початок війни і його правові наслідки. Учасники збройного конфлікту. Методи та засоби ведення військових дій. Захист жертв війни. Режим воєнної окупації. Нейтралітет. Захист культурних цінностей. Припинення війни і його правові наслідки. Міжнародне гуманітарне право в конфліктах неміжнародного характеру.

11. Міжнародне судочинство.

Система органів міжнародного судочинства. Міжнародні суди загальної юрисдикції та міжнародні кримінальні суди. Змішані (гібридні) суди. Міжнародний Суд ООН. Європейський суд з прав людини. Міжнародні кримінальні трибунали.

12. Міжнародне кримінальне право.

Поняття та принципи міжнародного кримінального права. Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю. Уніфікація кримінального законодавства. Порядок притягнення фізичних осіб до міжнародної кримінальної відповідальності. Надання правової допомоги у кримінальних справах. Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол). Взаємовідносини України та Інтерполу.

13. Міжнародне економічне право.

Поняття, джерела і принципи міжнародного економічного права. Міжнародне торгівельне право. Право СОТ. Міжнародне фінансове право. Міжнародне інвестиційне право.

14. Міжнародне екологічне право.

Поняття і джерела міжнародного екологічного права. Принципи міжнародного права навколишнього середовища. Форми міжнародної співпраці в сфері охорони навколишнього середовища. Імплементация норм міжнародного екологічного права. Охорона різноманітних видів навколишнього середовища (охорона морського середовища, охорона вод рік і озер, охорона повітряного середовища, охорона озонового шару, радіоактивність). Охорона флори і фауни. Міжнародні екологічні організації.

15. Міжнародне атомне право.

Поняття і розвиток міжнародного атомного права. Міжнародно-правове регулювання атомної енергетики МАГАТЕ і режим нерозповсюдження ядерної зброї. МАГАТЕ і режим нерозповсюдження ядерної зброї.

16. Міжнародне енергетичне право.

Формування та еволюція міжнародного енергетичного права. Поняття, предмет та функції міжнародного енергетичного права. Система та зміст принципів міжнародного енергетичного права, їхнє співвідношення з основними принципами міжнародного права. Міжнародні міждержавні організації в сфері енергетики. Міжнародно-правове регулювання використання різних видів джерел енергії. Міжнародно-правове регулювання електроенергетики.

17. Міжнародне інформаційне право.

Міжнародно-правові основи формування інформаційного суспільства. Принципи міжнародного інформаційного права. Міжнародне співробітництво у сфері інформаційних відносин. Міжнародна діяльність України в сфері захисту технологій та комерційної таємниці.

18. Міжнародне освітнє право.

Міжнародно-правове регулювання освіти. Міжнародні стандарти освіти. Міжнародно-правові механізми забезпечення права на освіту. Освітні системи та освітнє законодавство зарубіжних країн. Університетська освіта в контексті Болонського процесу.

Міжнародний захист прав людини

1. Міжнародне право прав людини як галузь міжнародного права та міжнародний захист прав людини. Права людини в історії людства.

Міжнародне право прав людини – галузь міжнародного права. Чітке формулювання термінологічних особливостей «забезпечення» і «захисту» прав і свобод людини. Міжнародна нормативно-правова база, яка існує у сфері прав людини. Поняття міжнародного контролю за здійсненням та захистом прав людини. Поняття та види міжнародних механізмів захисту прав людини. Питання про міжнародну правосуб'єктність фізичної особи в галузі міжнародного права прав людини. Джерела міжнародного захисту прав людини.

2. Становлення та розвиток механізму захисту прав людини на міжнародному універсальному рівні.

Поняття прав і свобод людини. Класифікація прав людини. Правове регулювання захисту прав людини в період Ліги Націй. Правове регулювання захисту прав людини в діяльності ООН. Юридична природа та внутрішня побудова ЗДПЛ. Відповідність конституційних прав та свобод людини в Україні універсальним стандартам ЗДПЛ. Права людини та міжнародно-правові механізми їх захисту у МПГПП та МПЕСКП 1966 р.

3. Міжнародний універсальний інституційний механізм захисту прав людини.

Статут ООН про права людини, функції Генеральної Асамблеї та Економічної і Соціальної Ради ООН у цій галузі. Механізми контролю Комісії з прав людини (1946 р. – 2006 р.) та її Підкомісії з питань заохочення і захисту прав людини. Рада з прав людини, як допоміжний орган Генеральної Асамблеї ООН. Процедура розгляду індивідуальних повідомлень відповідно до резолюції 1235 та резолюції 1503 ЕКОСОП. Діяльність Комісії ООН щодо статусу жінок. Повноваження Верховного комісара ООН з прав людини. Повноваження спеціалізованих установ ООН у галузі захисту прав людини: ЮНІСЕФ, МОП, ЮНЕСКО. Універсальна судова система захисту прав людини: Міжнародний Суд ООН.

4. Становлення та розвиток інституту захисту прав людини на міжнародному регіональному рівні (європейський вимір).

Діяльність НБСЄ/ОБСЄ щодо визначення міжнародних стандартів у сфері захисту прав людини. Європейська соціальна хартія (переглянута). Права людини в Європейському Союзі. Хартія основних прав Європейського Союзу. Захист прав людини у рамках Ради Європи: інституційні органи. Комісар Ради Європи з прав людини. Європейський суд з прав людини. Інституційна система захисту прав людини в Європейському Союзі. Хартія основних прав Європейського Союзу.

5. Міжнародно-правове регулювання захисту прав людини в межах Організації Американських держав. Африканська система захисту прав людини, конвенційні органи і механізми імплементації.

Міжамериканська система захисту прав людини: Статут Організації американських держав (ОАД) та Американська декларація прав і обов'язків людини; Міжамериканська комісія з прав людини (МАКПЛ); Американська конвенція з прав людини (АКПЛ); Міжамериканський Суд з прав людини. Африканська концепція прав людини; Африканська система захисту прав людини; Африканська Хартія прав людини і народів; Африканська Комісія з прав людини і народів; Африканський Суд з прав людини.

6. Система захисту прав людини Арабського регіону та міжнародно-правове регулювання захисту прав людини в межах Асоціації держав Південно-Східної Азії.

Становлення системи захисту прав людини арабського регіону. Арабська хартія прав людини (переглянута) 2004 р. Захист прав і свобод людини в межах Асоціації держав Південно-Східної Азії. Статут Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН). Міжурядова комісія Асоціації держав Південно-Східної Азії.

7. Право на життя.

Обсяг та складові права на життя. Зобов'язання держави щодо права на життя.

8. Заборона катувань, або таких, що принижують гідність, поводження чи покарання.

Обсяг та складові заборони катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання. Зобов'язання держави щодо заборони катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання. Практика Європейського суду з прав людини щодо заборони катувань, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання.

9. Право на свободу та особисту недоторканність. Право на повагу до приватного і сімейного життя, житла та кореспонденції.

Обсяг та складові права на свободу та особисту недоторканність. Зобов'язання держави щодо права на свободу та особисту недоторканність. Практика Європейського суду з прав людини щодо права на свободу та особисту недоторканність. Обсяг та складові права на повагу до приватного і сімейного життя, житла та кореспонденції. Зобов'язання держави щодо права на повагу до приватного і сімейного життя, житла та кореспонденції.

10. Свобода думки, совісті і релігії. Свобода вираження поглядів.

Обсяг та складові права на свободу думки, совісті і релігії. Зобов'язання держави щодо права на свободу думки, совісті і релігії. Обсяг та складові права на свободу вираження поглядів. Зобов'язання держави щодо права на свободу вираження поглядів.

11. Свобода зібрань та об'єднання. Право на власність.

Обсяг та складові права на свободу зібрань та об'єднання. Зобов'язання держави щодо права на свободу зібрань та об'єднання. Обсяг та складові права на власність. Зобов'язання держави щодо права на власність.

12. Заборона дискримінації. Право на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту.

Обсяг та складові заборони дискримінації. Зобов'язання держави щодо заборони дискримінації. Обсяг та складові права на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту. Зобов'язання держави щодо права на справедливий суд та на ефективний засіб юридичного захисту.

13. Правомірне обмеження прав людини та відступ держав від своїх зобов'язань у сфері прав людини під час надзвичайного стану, становища або ситуації. Міжнародний захист прав людини під час збройних конфліктів.

Правомірне обмеження прав людини. Відступ держави від своїх зобов'язань у сфері прав людини за надзвичайних станів. Застосування міжнародних стандартів прав людини у період збройних конфліктів. Захист поранених і хворих у діючих арміях. Захист поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі. Захист військовополонених. Захист цивільного населення під час війни. Захист жінок та дітей під час війни.

14. Міжнародний захист окремих категорій та груп осіб.

Захист прав жінок. Захист прав дітей. Захист прав осіб з інвалідністю. Захист прав осіб похилого віку. Захист прав пацієнтів. Захист прав жертв злочинів. Захист прав жертв геноциду. Захист прав жертв тероризму. Захист прав осіб, які скоїли злочин, та ув'язнених осіб. Захист прав біженців, вимушених переселенців і переміщених осіб. Захист прав трудівників-мігрантів. Захист прав меншин і корінних народів. Захист прав апатридів.

Міжнародне приватне право

1. Загальна характеристика міжнародного приватного права.

Поняття та предмет міжнародного приватного права. Методи міжнародного приватного права: поняття та види. Система міжнародного приватного права. Передумови становлення міжнародного приватного права.

2. Історія науки міжнародного приватного права.

Зародки міжнародного приватного права у стародавньому світі. Виникнення науки міжнародного приватного права. Теорія статутів. Німецька доктрина у XIX ст. Італійська доктрина у XIX ст. Англо-американська доктрина міжнародного приватного права XIX ст. Міжнародне приватне право у працях юристів XIX-XX ст. Новітні теорії міжнародного приватного права другої половини XX - початку XXI ст. Історія науки міжнародного приватного права в Україні

3. Джерела міжнародного приватного права.

Поняття, види та загальна характеристика джерел міжнародного приватного права. Міжнародні договори як джерело міжнародного приватного права. Внутрішнє законодавство у галузі міжнародного приватного права. Міжнародні звичаї: поняття та види. Концепція *lex mercatoria*. Роль арбітражної і судової практики, правової доктрини в регулюванні міжнародних приватних відносин. Уніфікація та гармонізація норм міжнародного приватного права.

4. Джерела міжнародного приватного права в Україні.

Історичний огляд джерел міжнародного приватного права в Україні. Сучасні джерела міжнародного приватного права в Україні.

5. Основні засади міжнародного приватного права.

Принципи міжнародного приватного права. Правові режими. Взаємність.

6. Колізійні норми.

Поняття і види колізійних норм. Поняття, сутність та сфера застосування колізійних норм. Структура колізійної норми. Види колізійних норм. Основні формули прикріплення. Принцип тісного зв'язку. Автономія волі: критерії та межі застосування. Класичні формули прикріплення.

7. Дія і тлумачення колізійних норм.

Правова кваліфікація. Відсилання в міжнародному приватному праві. Імперативні норми. Застереження про публічний порядок. Проблема обходу закону в міжнародному приватному праві. Специфічні колізії в міжнародному приватному праві. Застосування права країни з множинністю правових систем. Спеціальні норми інтертемпорального колізійного права.

8. Застосування іноземного права.

Іноземне право та передумови його застосування. Встановлення змісту іноземного права. Механізми отримання інформації про зміст іноземних норм.

9. Фізичні особи в міжнародному приватному праві.

Колізійні норми щодо правового статусу фізичної особи. Уніфіковані правила щодо правового статусу фізичної особи. Особисті немайнові права в міжнародному приватному праві. Опіка та піклування в міжнародному приватному праві.

10. Юридичні особи в міжнародному приватному праві.

Особистий закон юридичної особи. Цивільна правоздатність та дієздатність юридичної особи в міжнародному приватному праві. Діяльність іноземних юридичних осіб. Транснаціональні компанії як суб'єкти міжнародного приватного права. Особливості правового статусу офшорних компаній.

11. Транскордонні банкрутства.

Поняття транскордонного банкрутства. Колізійні норми у сфері транскордонних банкрутств. Уніфікація матеріальних і процесуальних норм у сфері транскордонних банкрутств. Транскордонні банкрутства і право України.

12. Участь держави та юридичних осіб публічного права у приватноправових відносинах з іноземним елементом.

Особливості правового положення держави та юридичних осіб публічного права як суб'єктів міжнародного приватного права. Міжнародні договори про імунітет держави.

13. Правочини з іноземним елементом. Представництво та позовна давність у міжнародному приватному праві.

Поняття та види правочинів у міжнародному приватному праві. Колізійно-правове регулювання форми та змісту правочинів, ускладнених іноземним елементом. Поняття та форми здійснення представництва у міжнародному приватному праві. Матеріально-правове та колізійне регулювання представництва за довіреністю. Загальні положення про позовну давність у міжнародному приватному праві.

14. Правове регулювання договірних зобов'язань, ускладнених іноземним елементом.

Особливості колізійного регулювання договірних зобов'язань у міжнародному приватному праві. Договір міжнародної купівлі-продажу товарів: поняття, порядок укладення, зміст, та відповідальність сторін. Характеристика Віденської конвенції 1980 р. про міжнародний договір купівлі-продажу. Загальна характеристика угод СОТ щодо міжнародної торгівлі. Аналіз положень Регламенту ЄС про право, що застосовується до договірних зобов'язань (Рим I). Позовна давність, що застосовується до міжнародної купівлі-продажу товарів.

15. Міжнародні комерційні угоди та розрахунки.

Поняття міжнародних комерційних угод. Міжнародні комерційні операції. Види та зміст міжнародних комерційних угод. Принципи міжнародних комерційних договорів (Принципи УНІДРУА). Застосування правил ІНКОТЕРМС в зовнішньоекономічних договорах. Загальна характеристика заходів щодо спрощення процедур міжнародної торгівлі. Загальна характеристика міжнародно-правового регулювання грошових зобов'язань. Форми міжнародних фінансових розрахунків: а) інкасо як форма міжнародних фінансових розрахунків; б) акредитивна форма розрахунків; в) вексель і чек як розрахункові документи в міжнародних фінансових зобов'язаннях. Договір банківського рахунку. Форми страхування валютних ризиків у зовнішньоекономічних контрактах. Внутрішньодержавне законодавство про валютне регулювання і його роль в міжнародних фінансових зобов'язаннях.

16. Міжнародні перевезення.

Поняття міжнародних перевезень. Міжнародні морські перевезення. Міжнародні залізничні перевезення. Міжнародні автомобільні перевезення. Міжнародні повітряні перевезення. Міжнародні річкові перевезення. Міжнародні змішані перевезення. Строки позовної давності до вимог, що можуть бути заявлені на підставі транспортних конвенцій.

17. Загальні положення міжнародно-правового регулювання позадоговірних зобов'язань.

Поняття та зміст позадоговірних зобов'язань у міжнародному приватному праві. Колізійне регулювання деліктних зобов'язань. Особливості відшкодування шкоди, завданої іноземною державою. Регулювання деліктних зобов'язань з іноземним елементом за законодавством України.

18. Колізійні та матеріальні норми міжнародного речового права. Цінні папери в міжнародному приватному праві.

Характеристика права власності в міжнародних приватних відносинах. Колізійні питання права власності. Виникнення і припинення права власності та інших речових прав. Право власності та інші речові права на рухоме майно, що перебуває в дорозі. Правовий режим іноземних інвестицій у міжнародному приватному праві. Правове становище власності України за кордоном. Загальні положення про цінні папери в міжнародному приватному праві. Колізійно-правове регулювання обігу цінних паперів. Уніфікація матеріально-правових норм у сфері обігу цінних паперів.

19. Міжнародно-правові норми в сфері охорони прав інтелектуальної власності. Міжнародне авторське право та право промислової власності.

Міжнародно-правові засади охорони результатів інтелектуальної власності. Основні міжнародні угоди щодо охорони авторських і суміжних прав. Охорона прав на об'єкти промислової власності. Угода СОТ щодо торговельних аспектів прав інтелектуальної власності.

20. Правове регулювання шлюбно-сімейних відносин нормами міжнародного приватного права.

Поняття та правова природа сімейних правовідносин в міжнародному приватному праві. Особливості правового регулювання шлюбно-сімейних відносин з іноземним елементом. Укладення шлюбу з іноземцями та особами без громадянства. Колізійні питання припинення шлюбу. Колізійне регулювання майнових та особистих немайнових прав подружжя. Колізійне регулювання походження дітей. Аліментні зобов'язання в міжнародному приватному праві. Міжнародне усиновлення та його наслідки.

21. Міжнародно-правове регулювання спадкових відносин.

Специфіка спадкових правовідносин міжнародного характеру. Колізії законодавства у галузі спадкування. Спадкові права іноземців в Україні. Спадкові права українських громадян за кордоном. Правовий режим відумерлої спадщини у міжнародному приватному праві.

22. Міжнародно-правове регулювання правовідносин в сфері праці.

Трудові відносини з іноземним елементом та джерела їх правового регулювання. Типи колізійних прив'язок регулювання трудових відносин в міжнародному приватному праві. Трудові права іноземців в Україні. Трудові права українських громадян за кордоном. Правове регулювання праці співробітників міжнародних та міжурядових організацій.

23. Міжнародний цивільний процес.

Поняття міжнародного цивільного процесу та його джерела. Правове становище іноземних осіб у цивільному процесі. Міжнародна підсудність (юрисдикція) цивільних справ з іноземним елементом. Іноземні судові доручення. Визнання та примусове виконання іноземних судових рішень.

24. Міжнародний комерційний арбітраж.

Поняття і види міжнародного комерційного арбітражу. Правові засади функціонування міжнародного комерційного арбітражу. Міжнародні регламенти, типовий закон про міжнародний комерційний арбітраж, арбітражний регламент ЮНСІТРАЛ. Арбітражна угода і арбітражне застереження. Арбітражні рішення. Виконання рішень.

Право ЄС

1. Становлення Європейського Союзу.

Історичні передумови європейської інтеграції. Ранні проєкти «об'єднаної Європи». Ідея Сполучених Штатів Європи. План Монне-Шумана. Етапи створення європейських співтовариств. Договори при формуванні Європейського Союзу. Основні завдання, сформульовані у Маастрихтському договорі. Амстердамський договір. Ніщцький договір. Лісабонський договір. Основні символи Європейського Союзу. Прапор Європейського Союзу. Європейський гімн. Європейська валюта.

2. Джерела права Європейського Союзу.

Поняття джерел права Європейського Союзу. Ключові цінності ЄС. Особливості джерел права ЄС. Класифікація джерел права ЄС. Первинне право і вторинне право Європейського Союзу. Джерела первинного права ЄС. Регламенти. Директиви. Рішення. Рекомендації. Принципи права Європейського Союзу. Принцип єдиної правосуб'єктності. Принцип субсидіарності. Принцип пропорційності. Принцип сумлінної співпраці. Принципи європейського врядування.

3. Інституційні органи Європейського Союзу.

Основні засади створення та функціонування інститутів та органів Європейського Союзу. Система політичних інститутів і органів. Функції інституціонального механізму Європейського Союзу. Законодавча функція. Виконавча функція. Бюджетна функція. Європейський Парламент. Склад Європейського Парламенту. Депутат Європарламенту. Основні повноваження політичних груп. Голова Європейського Парламенту. Президія

Європейського Парламенту. Конференція керівників Європейського Парламенту. Основні сфери повноважень Європарламенту. Європейська Рада. Члени Європейської Ради. Президент Європейської Ради. Рада Європейського Союзу. Формації Ради Європейського Союзу. Голова Ради Європейського Союзу. Генеральний Секретаріат Ради Європейського Союзу. Повноваження Ради Європейського Союзу. Європейська Комісія. Основні завдання Європейської Комісії. Склад Європейської Комісії. Процедура призначення Членів Єврокомісії. Повноваження Президента Єврокомісії. Судова система Європейського Союзу. Суд справедливості Європейського Союзу. Генеральні адвокати. Юрисдикція суду ЄС. Юрисдикція загального суду. Спеціалізовані суди. Європейський Центральний Банк. Функції Європейського Центрального Банку. Рахункова палата.

4. Членство в Європейському Союзі.

Основні інтеграційні вимоги щодо членства держав у Європейському Союзі. Копенгагенські критерії. Основні етапи вступу до Європейського Союзу. Консультативний етап (оцінюючий етап). Переговорний етап. Перегляд права та його результати. Переговорна позиція (position paper). Процедура припинення та призупинення членства в Європейському Союзі.

5. Правовий статус людини і громадянина у праві ЄС.

Становлення інституту громадянства в Європейському Союзі. Пропозиції І. Канта у «До вічного миру» (1795 р.) щодо глобалізації прав людини. Ідея загальноєвропейського громадянства Т.Маршалла та Д. Хельда. «Проблема дефіциту демократії». Заключний комюніке Паризького саміту 09–10 грудня 1974 р. Внесок Л. Тиндемманса у становлення ідеї громадянства ЄС. Права громадян Європейського Союзу за Маастрихтським та Лісабонським договором. Особливості громадянства Європейського Союзу. Права громадян ЄС. Концепція «цивільного громадянства». Принцип рівності. Принцип поваги прав людини та її основних свобод. Принцип гарантованості прав і свобод. Особисті права і свободи. Політичні права. Економічні, соціальні та культурні права. Хартія основних прав ЄС 2000 р. як основа конституції об'єднаної Європи. Особливості Хартії основних прав ЄС 2000 р. Структура Хартії основних прав ЄС 2000 р. Обмеження дії Хартії основних прав ЄС 2000 р. Основи шенгенського права.

6. Вільний рух товарів у Європейському Союзі.

Внутрішній ринок Європейського Союзу. Фіскальні заходи Європейського Союзу. Митний Союз. Заборона мита на імпорт та експорт до Європейського Союзу та всіх зборів, що мають еквівалентний характер. Заборона дискримінаційного оподаткування. Нефіскальні заходи Європейського Союзу. Кількісні обмеження та заходи, що мають еквівалентний характер. Обмеження імпорту. Обмеження експорту. Винятки із застосування статей 34, 35 Договору про діяльність Європейського Союзу.

7. Вільне пересування осіб у Європейському Союзі.

Засади вільного пересування осіб. Вільне пересування працівників. Коло осіб, що можуть користуватися правом вільного пересування працівників. Право громадян Європейського Союзу на вільне пересування у межах Європейського Союзу. Однакове ставлення до громадян Європейського Союзу та членів їх родин. Право працівників та їх родин на постійне проживання після закінчення трудових відносин у державі-члені Європейського Союзу. Винятки щодо державних службовців. Обмеження вільного пересування громадян Європейського Союзу. Процесуальні гарантії вільного пересування громадян Європейського Союзу. Свобода ділового заснування в Європейському Союзі. Свобода ділового заснування компаній. Взаємне визнання професійних кваліфікацій та дипломів. Свобода надання та отримання послуг. Поняття послуги. Транскордонний характер послуг у праві Європейського Союзу. Свобода отримання послуг у Європейському Союзі та визначення кваліфікацій осіб, які надають послуги.

8. Свобода руху капіталів в Європейському Союзі.

Поняття капіталу та руху капіталу. Принцип свободи руху капіталу. Винятки (дозволені обмеження) з принципу свободи руху капіталу та їх застосування. Особливості регулювання надання фінансових послуг і діяльності кредитних установ.

9. Спільна торгівельна політика Європейського Союзу.

Гене́за спільної торгівельної політики та митного права Європейського Союзу. Митний Союз та митна територія Європейського Союзу. Виключна компетенція Європейського Союзу у сфері спільної торгівельної політики. Основні принципи Європейського Союзу щодо тарифного регулювання торгівлі товарами. Заходи Європейського Союзу щодо нетарифного регулювання торгівлі товарами.

10. Спільна митна політика та митне право Європейського Союзу.

Система та джерела митного права Європейського Союзу. Спільний митний тариф Європейського Союзу. Види мит Спільного митного тарифу Європейського Союзу. Митний статус та походження товарів в Європейському Союзі. Визначення митної вартості товарів в Європейському Союзі. Митні процедури Європейського Союзу.

11. Конкурентна політика Європейського Союзу.

Основні засади, принципи та джерела права конкуренції Європейського Союзу. Принципи правового регулювання конкуренції в Європейському Союзі. Розмежування компетенції Європейського Союзу та держав-членів та повноваження Європейського Союзу в сфері конкурентної політики. Правові наслідки порушення правил конкуренції Європейського Союзу. Правила конкуренції, що застосовуються до суб'єктів підприємницької діяльності Європейського Союзу. Поняття підприємств в праві Європейського Союзу. Доктрина європейського економічного суб'єкта господарювання в праві Європейського Союзу. Антиконтурентні угоди та картельна практика в праві Європейського Союзу. Визначення зловживання домінуючим становищем в праві Європейського Союзу. Контроль за концентраціями в праві Європейського Союзу. Правове регулювання надання державної допомоги в Європейському Союзі. Принципи правового регулювання надання державної допомоги державами-членами Європейського Союзу. Критерії сумісності державної допомоги із внутрішнім ринком Європейського Союзу.

12. Економічний та Валютний союз.

Історія створення Економічного та Валютного союзу. Етапи створення Економічного та Валютного союзу. Наслідки запровадження єдиної європейської валюти (євро).

13. Спільна аграрна політика Європейського Союзу.

Загальна характеристика спільної аграрної політики Європейського Союзу. Передумови спільної аграрної політики Європейського Союзу. Поняття та засади спільної аграрної політики Європейського Союзу. Завдання аграрної політики Європейського Союзу. Фінансування спільної аграрної політики Європейського Союзу. Поняття «сільськогосподарська продукція» і «сільськогосподарський товаровиробник» у праві Європейського Союзу. Правові інструменти спільної аграрної політики Європейського Союзу. Загальний огляд правових інструментів спільної аграрної політики Європейського Союзу. Сільськогосподарське ціноутворення. Інтервенційні закупівлі сільськогосподарської продукції. Премії і доплати сільськогосподарським товаровиробникам. Адміністративні обмеження обсягів сільськогосподарського виробництва. Регулювання експорту і імпорту сільськогосподарської продукції. Загальний огляд структурних перетворень у сільському господарстві Європейського Союзу. Загальна характеристика структуральної політики. Структурні перетворення сільського господарства нових держав-членів Європейського Союзу.

14. Право інтелектуальної власності у Європейському Союзі.

Гармонізація права інтелектуальної власності у Європейському Союзі. Винаходи. Промислові разки. Торгові марки. Авторське право та суміжні права. Захист інтелектуальної власності. Принцип вільного руху товарів і право інтелектуальної власності в Європейському Союзі. Конкурентне право Європейського Союзу і право інтелектуальної власності.

15. Захист прав споживачів у Європейському Союзі.

Історія становлення захисту прав споживачів у Європейському Союзі. Загальна характеристика спільної політики щодо захисту прав споживачів у Європейському Союзі. Система органів Європейського Союзу із захисту прав споживачів. Регулювання контрактних зобов'язань у праві Європейського Союзу. Регулювання якості послуг у Європейському Союзі.

Регулювання надання фінансових послуг споживачам у Європейському Союзі. Регулювання надання туристичних послуг у Європейському Союзі. Регулювання надання послуг у сфері Інтернету та телекомунікацій у Європейському Союзі. Регулювання надання комунальних послуг у Європейському Союзі. Заборона нечесної комерційної практики та недобросовісної реклами у сфері захисту прав споживачів. Регулювання безпеки продуктів як складової частини захисту прав споживачів у Європейському Союзі. Розв'язання спорів за участю споживачів у Європейському Союзі.

16. Правове регулювання відносин між Україною та Європейським Союзом.

Становлення та розвиток відносин між Україною та Європейським Союзом. Правові механізми співпраці між Україною та Європейським Союзом. Правові наслідки укладення угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Україна – кандидат на членство в Європейському Союзі.

Рекомендована література

Порівняльне конституційне право

1. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 38. Ст.502.
2. Виборчий кодекс України : Закон України від 19 грудня 2019 р. № 396-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
3. Декларація прав національностей України від 1 листопада 1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 53. Ст.799.
4. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. Відомості Верховної Ради УРСР. 1990. № 31. Ст.429.
5. Конституція України від 28 червня 1996 р. (із змін.). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
6. Конституція Автономної Республіки Крим від 21 жовтня 1998 р., затв. Законом України від 23 грудня 1998 р. № 350-XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 5- 6. Ст.43.
7. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 8 липня 2011 р. № 3671-VI. URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
8. Про громадянство України : Закон України від 18 січня 2001 р. № 2235-III (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.
9. Про Державний реєстр виборців : Закон України від 22 лютого 2007 р. № 698-V (із змін.). URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/698-16>.
10. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII. URL :<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.
11. Васильченко Г. Планування розвитку територіальних громад: навч. посіб. Київ: ВІЕН ЕЙ, 2018. 256 с. 44.
12. Барабаш Ю. Г. та ін. Конституційне право: підручник . Київ: ВАІТЕ, 2021. 528 с.
13. Конституційне право України: підручник. Ужгород: РІК-У, 2020. 504 с.43.
14. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право: навчальний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 328 с.
15. Батан Ю. Д. Порівняльне конституційне право: навч.-метод. посіб. Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2022. 137 с.
16. Конституційне право зарубіжних країн : підручник / Н. В. Мішина, В. О. Міхальов, В. О. Куранін та ін. ; за ред. Н. В. Мішиної, В. О. Міхальова. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 644 с.
17. Корнієнко В. О. Європейські виборчі стандарти та конституційно-правове регулювання місцевих виборів в Україні : дис. ... д-ра філософії : 081. Одеса, 2021. 223 с. 17.
18. Лещенко О.Д. Виборчі спори в Україні: конституційно-правовий аспект : дис. ... к.ю.н. : 12.00.02. Одеса, 2020. 223 с.
19. Права людини в особливих правових режимах: досвід України : монографія / Д. С. Терлецький, О. В. Марусяк, Ю. Д. Батан, М. В. Афанасьєва та ін. ; за заг. ред. д.ю.н., проф. М.

В. Афанасьєвої. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 356 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.16137>

20. Права людини у міжнародному праві : підручник / за заг. ред. канд. юрид. наук, доцента А. В. Войціховського; [Бакумов О. С., Варуниц Л. Д., Войціховський А. В., Гудзь Т. І. та ін.]; передм. А. В. Войціховський. Харків : ООО «Планета- Принт», 2021. 404 с.

Порівняльне адміністративне право

1. Кодекс адміністративного судочинства України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2005. № 35-36. № 37. ст. 446.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст.1122. (зі змінами та доповненнями).

3. Конституція України від 28 червня 1996 р. (із змін.). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

4. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 03 лютого 2015 р. № 141-VIII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/141-19>.

5. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р. № 2235-III (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.

6. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 р. № 3773-VI (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>.

7. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII (із змін.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.

8. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17 червня 2014 р. № 1508-VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>.

9. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.

10. Кравчук М. Ю. Генеза механізму публічно-правового регулювання. Науковий юридичний журнал «Правові новели». Херсон: ПВНЗ «Міжнародний університет бізнесу і права», 2019. № 8. С. 90-98.

11. Кравчук М. Ю. «Надзвичайна ситуація» та «надзвичайна екологічна ситуація» в сфері адміністративного управління. Актуальні проблеми реформування системи законодавства України: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 24-25 січня 2020 р.). Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2020. С. 60-62.

12. Кравчук М. Ю. Принцип законності в системі правового забезпечення протидії біотероризму. Науковий вісник публічного та приватного права, 2019. № 2. Том 2. С. 85-89.

13. Кравчук М. Ю. Роль основних інституцій публічно-правового забезпечення протидії біотероризму. Право і суспільство, 2019. № 4. С. 199-205.

14. Панова О. О. Забезпечення публічної безпеки в Україні: адміністративно-правовий аспект: монографія. Харків: ФОП Панов А. М. 510 с.

15. Сокурєнко В. В. Право в публічному управлінні України. Загальна частина у схемах. Харків: ХНУВС, 2019. 236 с.

16. Сокурєнко В. В. та ін. Адміністративне судочинство в схемах: навч. посіб. Харків: ХНУВС, 2021. 217 с.

17. Shevchuk O.R. Yurkevich I.I. Legal basis of observation of ethical principles in the work of legal clinics. The 24th International scientific and practical conference «Science and Technology» (October 11-12, 2021) Myśl Naukowa, Poland, Lublin. 2021.p.118-121

18. Oksana Shevchuk The concept of administrative and legal support of the state information security of Ukraine in the field of prevention of corruption.// Visegrad Journal on Human Rights. у № 3/2021.P. 243 – 248. URL: https://journal-vjhr.sk/wp-content/uploads/2021/10/VJHR_3_2021-Last.pdf

19. Oksana Shevchuk. International legal experience in financing information security in the financial sphere *Visegrad Journal on Human Rights*. у № 1/2022. 2022 P. 140-143. URL: https://journal-vjhr.sk/wp-content/uploads/2022/04/VJHR_1_2022.pdf

20. Oksana Bratasyuk, Oksana Shevchuk. Protection of children's information (digital) rights who were illegally exported from the territory of Ukraine during the war or in occupation. *Visegrad Journal on Human Rights*. у № 2/2022 P. 21- 26. https://journal-vjhr.sk/wp-content/uploads/2022/06/VJHR_2_2022_Last.pdf

21. Shevchuk Oksana, Mentukh Natalia. Current issues of investment support of state information security of Ukraine under conditions of maritime. *Reality of Politics. Estimates - Comments - Forecasts*. № 22 (4) / 2022. P. 67– 80 <https://doi.org/10.15804/rop2022405>

Порівняльне кримінальне право (загальна частина)

1. Європейська конвенція про передачу кримінальних справ : Європейська конвенція від 15 травня 1972 р. Україна в міжнародно-правових відносинах: Книга 1. Боротьба із злочинністю та взаємна правова допомога: Збірник документів. К. : Юрінком, 1996. С. 1095 - 1116.

2. Конституція України : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

3. Про взаємну допомогу у кримінальних справах : Європейська конвенція від 1959 р. та Додатковий протокол 1978 року до Конвенції. Офіційний вісник України. 1998. № 13. С. 346 - 360.

4. Про видачу правопорушників : Європейська конвенція від 1957 р., Додатковий протокол 1975 року та Другий додатковий 1978 року до конвенції. Офіційний вісник України. 1998. № 13. С. 324 - 343.

5. Quattrocolo S., Ruggeri S. Personal participation in criminal proceedings. *Legal studies in international, European and comparative criminal law*. 2019. Vol. 2. P. 123–164.

6. Порівняльне правознавство : підручник / за заг. ред. О. Петришина. Х. : Право, 2018

7. Яремко О. М. Порівняльне кримінальне право (опорний конспект лекцій). Тернопіль : «Економічна думка», 2019. 123 с.

8. Сучасний кримінальний процес країн Європи : монографія [В. В. Луцик, В. А. Савченкр, В. І. Самарін та ін.] ; за ред. В. В. Луцика та В. І. Самаріна. – Харків : Право, 2018. – 792 с.

9. Шумейко Д.О. Здійснення спеціального кримінального провадження в Україні: теорія і практика : монографія. Київ : Алерта, 2020. 438 с.

10. Donald A. Dripps. *Criminal Procedure*. London: Foundation Press, 2020, 1 158 p.

11. Fredric I. Lederer. *Fundamental Criminal Procedure*. London: Frederic I. Lederer, 2022. 586 p.

12. Richard G. Singer, Kenneth Williams. *Examples & Explanations for Criminal Procedure II: From Bail to Jail*. Boston : Aspen Publishing, 2022. 508 p.

13. Jeremy McBride. *Human Rights and Criminal Procedure The Case Law of the European Court of Human Rights*. Warsaw : Council of Europe, 2018. 529 p.

14. Бондаренко О. С. «Злодії в законі» : досвід Грузії та України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 1. С. 243-246.

15. Копотун І. М. Особливості притягнення до кримінальної відповідальності в зарубіжному законодавстві за злочини проти громадського порядку та моральності. *Вісник академії адвокатури України*. 2019. № 2 (18). С. 62-68.

16. Марисюк К. Б. Ще раз про питання реформування покарання у вигляді обмеження волі (досвід Республіки Польща). *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 1. С. 271-273.

17. Марисюк К. Правове регулювання дитячої евтаназії за законодавством Бельгії. *Вісник Львівського національного університету «Львівська політехніка»*. 2019. № 884 (16). С. 250-253.

18. Попович О. Терористичний акт у законодавстві України та зарубіжних країн (порівняльно-правовий підхід). Підприємництво, господарство і право. 2018. № 8. С. 181-185.
19. Ходанович В. О. Окремі питання виявлення й розслідування шпигунства і зради у Франції. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 1. С. 340-34

Порівняльне кримінальне право (особлива частина)

1. Конституція України від 28.06.1996 р. (ст. 58) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI (ст. 445) // Відомості Верховної ради України. 2013. № 9-10. Ст. 88.
4. Акімов М. Кримінальна відповідальність за захоплення заручників. Право України. 2022. № 3. С. 150–154.
5. Александров Ю. Злочини проти статевої свободи. Юрид. вісн. України. 2019. 6-12 квіт. № 14 (354). С. 9.
6. Борисов В. І., Гізімчук С. В. Кримінальна відповідальність за порушення правил, норм та стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху. Х. : Консум, 2021. 591 с.
7. Гавриш С. Б. Кримінально-правова охорона довкілля в Україні: Проблеми теорії, застосування і розвитку кримінального законодавства. К. : АТ «Книга», 2022. С. 634.
8. Дорош Л. В. Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян (ст. 338–360) // Кримінальний кодекс України : наук.-практ. комент. / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, С. Б. Гавриш та ін. ; за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. Вид. 3-тє, переробл. та допов. Х. : ТОВ «Одіссея», 2019. С. 910–964.
9. Затримання та взяття під варту в процесі дізнання та досудового слідства в Україні / В. І. Борисов, Н. В. Глинська, В. С. Зеленецький, О. Г. Шило. Х. : Сх.-регіон. центр гуманіт.-освіт. ініціатив, 2021. 160 с. 595
10. Злочини проти особистої волі людини: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. семінару / редкол.: В. В. Сташис (голов. ред.) та ін. Х. : Лествиця Марії, 2022. 240 с.
11. Кримінальне судочинство в Україні: Судова практика. Злочини у сфері господарської діяльності / за ред. П. П. Пилипчука. К. : Праксіс, 2020. – 1176 с.
12. Навроцький, В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. / В. О. Навроцький. К. : Юрінком Інтер, 2019. – 704 с.
13. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / В. Я. Тацій, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 768 с.
14. Основи кваліфікації злочинів : навч. посіб. / М. І. Панов, І. О. Зінченко, О. О. Володіна та ін. ; за заг. ред. М.І. Панова. Харків : Право, 2019. 384 с.
15. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / В. Я. Тацій, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 768 с.
16. Основи кваліфікації злочинів : навч. посіб. / М. І. Панов, І. О. Зінченко, О. О. Володіна та ін. ; за заг. ред. М.І. Панова. Харків : Право, 2019. 384 с.
17. Правові висновки Верховного Суду (кримінальна юрисдикція) за 2018 рік / упоряд.: Н. О. Антонюк, П. П. Андрушко. Київ : Правова єдність : Алерта, 2019. 342 с.
18. Рішення Європейського суду з прав людини в кримінальних справах. Захист життя, здоров'я, честі та гідності / за заг. ред. В.С. Ковальського. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 296 с.
19. Хань О. О. Теоретичні основи планування та програмування провадження слідчих (розшукових) дій : монографія. Одеса, 2021. 198 с.
20. Організаційно-правові засади діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України : монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, В. П. Климчук та ін. Херсон :

Гельветика, 2020. 348 с.

21. Бурда С.Я., Гарасим П.С., Кісілюк Е.М., Созанський Т.І. Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: посібник для підрозділів Національної поліції у схемах. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 48 с.

22. Куц В.М., Мамотенко О.П. Незаконне поводження з аналогами підакцизних товарів (кримінально-правові аспекти). Київ : Норма права, 2020. 200 с.

23. Калініченко Ю.В. Кримінальна відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину : монографія. Харків : Право, 2019. 256 с.

Порівняльний кримінальний процес

1. Про Національне антикорупційне бюро України». Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>

2. Про Державне бюро розслідувань. Закон України № 794-VIII від 12 листопада 2015 року № 794-VIII.

3. Про службу безпеки України. Закон України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

4. Україна в міжнародно-правових відносинах. Боротьба із злочинністю та взаємна правова допомога (книга перша). Збірник документів (українською мовою). К.: Юрінком, 1996. С. 1083 - 1094.

5. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року №254к/96-ВР. Дата оновлення: 21.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254>

6. Кримінальний процесуальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та доповн. станом на 24 липня 2020 р.: Офіц. текст. К.: Алерта. 2020. 324 с.

7. Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практикумом): Підручник у двох книгах / за ред. д.ю.н., проф. С.Я. Фурси та к.ю.н, доц. Бакаянкової Н.М. 2-ге вид. доповн. і перероб. 2019. 864 с.

8. Гловюк І. В. Кримінально-процесуальні функції: теорія, методологія та практика реалізації на основі положень Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. : монографія. Одеса : Юридична література, 2021. 712 с.

9. Кримінальне процесуальне право України Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ : Центр учбової літератури. 2019. 216 с.

10. Кримінальний процес : підруч. Кол. авт. ; кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. У 2-х ч. Ч. 2. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2020. 235 с.

11. Кримінальний процес України у 2-х част.: ч. 1: Досудове провадження: підручник / Бойко О.П., та ін. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; 2021. 327 с.

12. Молдован В.В., Молован А.В., Канавець Р.С. Кримінальний процес України: лекції. Процесуальні документи. Навчальний посібник. 2-ге вид. із змін та доп. К.: Алерта, 2019. 360 с.

13. Погорецький М. А., Кучинська О. П. Процесуальні документи досудового розслідування (слідчого, прокурора, адвоката та слідчого судді). Вид. 2-ге, переробл. і допов. 2020. 254 с.

14. Сербін М. М., Солдатенко О. А. Практикум з кримінального процесу : навч. посібник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 84 с.

15. Черепій П.М. Система і повноваження органів кримінального судочинства у ФРН і Україні : навч. посіб. К. : Центр навч. л-ри, 2021. 416 с.

16. Герасимчук О. Порівняльний аналіз правового статусу потерпілого за кримінально-процесуальним законодавством Польщі, Росії та України. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні : матеріали XIII регіон. наук.-практ. конф. (8–9 лют. 2016 р.). Л., 2019. С. 591–592.

17. Дуфенюк О. М. Класифікація судових експертиз: польській підхід. Порівняльно-аналітичне право. 2019. № 1. С. 330-333.

18. Козаченко В. Особливості застосування арешту за Кримінально-процесуальним кодексом Федеративної Республіки Німеччина. Вісник Національної академії прокуратури

України. 2020. № 1, спец. вип. : Проблеми застосування Кримінального процесуального кодексу України. С. 166–171.

19. Обрізан Н. Роль захисника в збиранні доказів у кримінальному процесі України та зарубіжних країн: порівняльний аналіз. Право України. 2019. № 7. С. 100–104.

20. Прилуцький С. Інститут допустимості доказів у кримінальному судочинстві США та Англії: порівняльно-правовий аспект. Право України. 2020. № 10. С. 132–137.

21. Сербін М. М. Затримання підозрюваного в кримінальному процесі: порівняльно-правовий аналіз. Право і суспільство. 2022. № 5. С. 84–87.

Порівняльне цивільне право

1. Аванесян Г. М., Басенко Р. О. Цивільне право України (Загальна частина). Полтава, 2020.

2. Майданик Р. А. Переосмислення загальної частини речового права в умовах європеїзації та рекодифікації. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 6. С.39-54.

3. Аврамова О. Є., Горбенко А. С., Горобець Н. О., Євко В. Ю., Жорнокуй В. Г., Жорнокуй Ю. М., Ясечко С. В. Цивільне право. Загальна частина: навчальний посібник. Харків, 2022.

4. Логойда В. М. Криптовалюти як об'єкт цивільних прав: порівняльно-правовий аналіз. Ужгород, 2022.

5. Кіріяк О. В., Пацурківський Ю. П., Гудима-Підвербецька М. М. Цивільне право (загальна частина). Чернівці, 2021.

6. Дзера І. Теоретичні та практичні проблеми захисту права власності в спадкових правовідносинах. Вісник національної академії правових наук України. 2020. № 3. Т.27. С.115-132.

7. Некіт К. Г. Переваги та недоліки смарт-контрактів як підстав виникнення права власності. Вісник НГУУ "КПІ" Політологія. Соціологія. Право. 2020. № 3 (47). С.101-105.

Пільков К. М. Способи захисту права власності на землю та інше нерухоме майно: критика" книжного володіння". Підприємництво, господарство і право. 2021. № 4. С.47-58.

8. Шимон С. І., Беляневич О. А., Блажівська Н.. Захист права власності на нематеріальні активи у практиці Європейського суду з прав людини. *Правові новели*. 2020. № 10. С.101-107.

9. Бельо Л.Ю., Ткаченко М.А. Інститут позовної давності у праві зарубіжних країн та України: порівняльно-правовий аналіз. Право і суспільство. 2022. № 3. С. 32-37.

10. Грущинська Н. Характеристика нерухомого майна як об'єкта цивільних прав. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 2. С. 23-30.

11. Короед С.О. Відступлення права власника на витребування нерухомого майна з чужого незаконного володіння (цесія ввіндикаційної вимоги). Науковий вісник публічного та приватного права. 2021. № 1. С. 19-24.

12. Майданик Р.А. Речове право: підручник. Київ : Алерта, 2019.1102 с

13. Парасюк М.В. Сутність і правова природа юридичної особи. Науковий вісник публічного та приватного права. 2020. № 3. С. 76-80.

14. Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу: монографія / за заг. ред. Н.С. Кузнецової. 2-ге вид., доп. та перероб. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 908 с.

15. Саградян М. Цивільна дієздатність фізичної особи в Україні та зарубіжних країнах. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 4. С. 69-73.

16. Liliana Sishchuk, Viktoriia Vasylieva. Particularities of functioning of the general meeting of a jointstock company under martial law. Підприємництво, господарство і право. 2022. № 3. С. 48 -55.

17. Roman Tashian. Invalid transactions in private law doctrine. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 11. С. 42-47.

18. Taras Sofiiuk, Larysa Neskorozhena, Yuliia Kabenok. The right of the natural person to individuality. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 11. С. 27-41.
19. Гриняк А. Б., Пленюк М. Д., Крупчан О. Д. Договірне регулювання приватноправових відносин в умовах євроінтеграційних процесів в Україні. Право України. 2019. № 2. С. 25-43.
20. Верес І. Правова природа смарт-договору. Підприємництво, господарство і право, 2020. № 9. С. 15-18.

Порівняльний цивільний процес

1. Васильев С.В. Цивільний процес. Підручник. К.: Алерта, 2019. 419 с.
2. Виконавче провадження : підручник / за ред. Н.Ю. Голубевої. Одеса :Фенікс, 2020. 460 с.
3. Голубева Н.Ю. Судові витрати : науково-практичний посібник. Одеса: Фенікс, 2020. 120 с.
4. Лемик Р. Я. Експертиза в цивільному процесі за новим цивільним процесуальним кодексом. Філософські, методологічні та психологічні проблеми права. Матеріали VII Всеукраїнської науково-теоретичної конференції. МВСУ. Національна академія Внутрішніх справ. Всеукраїнська асоціація філософії права і соціальної філософії. Київ, 2017. С. 210-214.
5. Лемик Р. Я. Спеціальні права сторін в цивільному процесі. Вісник Львівського національного університету ім. Івана Франка. Серія юридична. 2019. № 69. С.99-110.
6. Угриновська О. І., Івашко О. Д. Звернення стягнення на грошові кошти та (або) майно інших осіб: пошук законодавчого компромісу та огляд правозастосовної практики. Цивільне право і процес, 2021. №154. С. 93-108.
7. Угриновська О. І., Піняшко М. Провадження у справах про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України. Вісник Київського національного університету ім. Т Шевченка, 2020. № 4 (115). С. 50-59.
8. Угриновська О. І., Січка В. Р. Відшкодування витрат на професійну правничу допомогу в цивільному судочинстві України: проблеми правозастосування. Вісник Київського національного університету ім. Т Шевченка, 2021. № 4 (119). С. 102-108.
9. Цивільний процес : навчальний посібник / Гусаров К.В., Жушман М.В., Кравцов С.О. Харків : Право, 2018. 362 с.
10. Izarova I., Uhrynovska O. To be born amid war conflict: The right to a legal identity in Ukraine. *Studia Prawnicze*, 2022 (2 (224)), P. 161–182. URL: <https://czasopisma.inp.pan.pl/index.php/sp/article/view/2740/2366>
11. Kravtsov S., Surzhenko O., Golubeva N. The validity, effectiveness, and enforceability of arbitration agreements: issues and solutions. *Access to justice in Eastern Europe*. Iss. 4. AJEE, 2021. P. 116-130.
12. Uhrynovska O. Novelization of Civil Procedural Legislation of Ukraine in Cassation Review: Panacea or Illusion? *Access to Justice in Eastern Europe*, 2020. №4(8). P. 209-225
13. Uhrynovska O., Vitskar A. Administration of Justice during Military Aggression against Ukraine: The “Judicial Front”. *Access to Justice in Eastern Europe*. URL: https://ajee-journal.com/upload/attaches/att_1655495060.pdf
14. *Comparative Civil Procedure: A Guide to Primary and Secondary Sources*. https://www.nyulawglobal.org/globalex/Comparative_Civil_Procedure1.html
15. Марценко Н.С. Використання цифрових технологій для покращення результатів цивільного правосуддя: зарубіжний досвід. *НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ ПРАВО (Тематичний випуск з питань євроінтеграції)*. 2022. С. 57-65. <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/392>
16. Martsenko N. Artificial Intelligence and Human Rights: a Scientific Review of Impacts and Interactions. *Studia Prawnoustrojowe*. 58, 2022. P. 315-332. DOI: 10.31648/sp.8245. <http://wydawnictwo.uwm.edu.pl/uploads/documents/czytelnia/prawne/Studia-Prawnoustrojowe-58.pdf>

17. Марценко Н.С. Цивільно-правова відповідальність за шкоду, спричинену штучним інтелектом. Наукові записки. Серія: Право, 2022. <https://pravo.cuspu.edu.ua/index.php/pravo/article/download/105/89>

18. Drakokhrust T., Martsenko N. Artificial Intelligence in the Modern Judicial System. Journal of Modern Educational Research, 2022; 1: 5. DOI: 10.53964/jmer.2022005. <https://www.innovationforever.com/article.JMER20220107>

Міжнародне публічне право

1. Задорожній О. В. Анексія Криму – міжнародний злочин: монографія. Укр. асоц. міжн. права, Ін-т міжн. відносин Київ. нац. ун-ту імені Т. Шевченка, каф. міжнар. права. Київ: К.І.С., 2015. 678 с.

2. Задорожній О. В. Генеза міжнародної правосуб'єктності України: монографія. Укр. асоц. міжнар. права, Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту імені Т. Шевченка, каф. міжнар. права. Київ: К.І.С., 2014. 688 с.

3. Задорожній О. В. Міжнародне право в міждержавних відносинах України і Російської Федерації 1991–2014: монографія. Укр. асоц. міжнар. права, Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту імені Т. Шевченка, каф. міжнар. права. Київ: К.І.С., 2014. 960 с.

4. Задорожній О.В. Порушення агресивною війною Російської Федерації проти України основних принципів міжнародного права: монографія. Укр. асоц. міжнар. права, Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, каф. міжнар. права. Київ: К.І.С., 2015. 712 с.

5. Міжнародне публічне право : підручник : у 2 т. В. В. Мицик, М. В. Бу-роменський, О. В. Буткевич та ін.; за ред. В. В. Мицика. Харків: Право, 2019. Т.2.: Основні галузі. 2019. 624 с.

6. Міжнародне публічне право : підручник: у 2 т. В. В. Мицик, М. В. Буроменський, О. В. Буткевич та ін.; за ред. В. В. Мицика. Харків: Право, 2019. Т.1.: Основи теорії. 2019. 416 с.

7. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право: підручник. Одеса: Фенікс, 2018. 744 с.

8. Crawford, J. 9th Edition. Brownlie's Principles of Public International Law. Oxford University Press. 2019.

9. International Law. Malcolm N. Shaw. 8th edition Essex Court Chambers and LLauterpacht Centre for International Law. University of Cambridge. 2017.

10. James Crawford. Brownlie's Principles of Public International Law. Oxford University Press. 9th Edition. 2019.

11. Klabbbers, J. International Law. Cambridge University Press. 2020.

12. Orakhelashvili, A. Akehurst's Modern Introduction to International Law. 8e edition. 2019.

Міжнародний захист прав людини

1. Белаї С., Волков, І., Євтушенко І. Функції державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні. *Науковий вісник: Державне управління*, 3(9), 2021. С. 6-28.

2. Васецький В. Агресія російської федерації проти України: правові наслідки. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2022. № 17. С. 121-124.

3. Вовк В. Гіпермодерн і соматичні права людини. Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. № 2. С. 344-348.

4. Громовенко К. В. Проблеми загальних принципів права у міжнародному праві. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: юриспруденція. 2021. № 49. С. 176-179. URL:<http://vestnikpravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc49/juspradenc49.pdf#page=176>

5. Громовчук М. В. Сутність соматичних прав людини у процесі біомедичних досліджень: історіографічні засади. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2021. № 67. С. 44-48.

6. Завидняк І. Ю. Становлення та розвиток правового регулювання міжнародного

співробітництва у сфері кримінального процесу. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. № 5. 2021. С. 81-86.

7. Колесник В. Ю. Екстрадиція та права людини: проблеми пошуку оптимального балансу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2021. № 52. С. 116-120.

8. Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин від 18 грудня 1992 року. Права людини і професійні стандарти для працівників правоохоронних органів в документах міжнародних організацій. К.: Сфера, 2019. С. 174-176.

9. Європейська конвенція про здійснення прав дітей від 25 січня 1996 року. Збірка договорів Ради Європи: Українська версія. К.: Парламентське вид-во, 2019. С. 455-465.

10. Кушніренко О., Слінько Т. Загальна декларація прав людини. Права і свободи людини та громадянина. Х.: Факт, 2020. С. 440.

11. Збірка договорів Ради Європи: Українська версія. К.: Парламентське вид-во, 2020. 654 с.

12. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18 грудня 1979 року. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

13. Міжнародне право: Підручник; заг. ред. В.А. Ліпкана. Київ: КНТ, 2019. –751 с.

14. Ратушна Б. П. Захист особи в Європейському суді з прав людини : навч. посіб.; Центр. спілка споживчих товариств України, Львів. торг.- екон. ун-т ; відп. за вип. Є. І. Федик. Львів : ЛТЕУ, 2019. 287 с.

15. Славко А. С. Сексуальне насильство у умовах збройних конфліктів: кваліфікація за міжнародним кримінальним правом. Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції : матеріали III Всеукраїнської науково-методичної конференції, м. Суми, 18 червня 2022 р. Суми: Сумський державний університет, 2022. С. 177-181.

16. Стройко Т. В., Рехтета О. М. Міжнародні організації: навчальний посібник. Т. В. Стройко, Рехтета О. М. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, Видання 2, Дніпро: Середняк Т. К., 2022. 157 с.

17. Сарай Р. Д., Калинюк С. С., Тимків Д. Ю. Кодифікація міжнародного права: теоретичні аспекти. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія: право. 2021. Випуск 63. С. 312-318.

18. Сунегін С. О. Правові гарантії міжнародної безпеки: питання ефективності. Sectoral research XXI: characteristics and features | Volume 1. 2022. URL: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/100>.

19. Софінська І. Д. Подвійне громадянство, принцип вірності і публічне врядування: мати не можна позбавити. *Часопис Київського університету права*. 2021. № 2. С. 71-76.

20. Шуміло І.А. Міжнародна система захисту прав людини: навчальний посібник Х. І.Б. Лисенко, 2019. 164 с.

21. O'Byrne Daren J. Human rights: an introduction. London: Pearson Education, 2021.

22. Optional Protocol to the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment New York, GA Resolution A/RES/57/199 of 9 January 2020.

23. The Universal Declaration of Human Rights. A common standard of achievement. Ed. Gudmundur Alfredsson. The Hague, 2020.

24. History of the League of Nations (1919-1946). URL: [https://www.unog.ch/80256EDD006B8954/\(httpAssets\)/36BC4F83BD9E4443C1257AF3004FC0AE/%24file/Historical_overview_of_the_League_of_Nations.pdf](https://www.unog.ch/80256EDD006B8954/(httpAssets)/36BC4F83BD9E4443C1257AF3004FC0AE/%24file/Historical_overview_of_the_League_of_Nations.pdf).

25. Joseph S. The United Nations and human rights / S. Joseph, S. Kyriakakis //Research handbook on international human rights law / ed by S. Joseph, A. McBeth. – Cheltenham, UK ; Northampton, MA : Edward Elgar, 2021. Pp. 1–35.

Міжнародне приватне право

1. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23.05.1969. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_118

2. Всесвітня конвенція про авторське право від 06.09.1952. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_052
3. ІНКОТЕРМС. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2000 року). Видання МТП № 560. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988_007#Text
4. Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності від 14.07.1967 1952. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_169
5. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11.04.1980. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text
6. Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10.06.1958. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973_001-19#Text
7. Конвенція про право, що застосовується до договорів міжнародної купівлі-продажу товарів від 22.12.1986. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_927
8. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 № 176/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-вр#Text>
9. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
10. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
11. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
12. Про валюту і валютні операції: Закон України 21.06.2018 № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
13. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
14. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>
15. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#n1249>
16. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності: Закон України від 23.12.1998 № 351-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/351-14#Text>
17. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. / Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; [редкол.: Тацій В.Я. (голова) та ін.]. Харків: Право. Т. 13: Міжнародне приватне право / В.В. Балдинюк, О.С. Білоус, Ю.В. Білоусов та ін.; [редкол.: А.С. Довгерт (голова) та ін.]. 2021. 862 с.
18. Корнєєв Ю.В., Вишневецька С.В. Міжнародне приватне право України. К.: Центр учбової літератури, 2019. 164 с.
19. Міжнародне приватне право: підручник: до 215-річчя Нац. юрид. ун-ту ім. Ярослава Мудрого/ [С.Р. Асірян та ін.]; за заг. ред. Є.М. Білоусова, І.В. Яковюка. Київ: Право, 2021. 407 с.
20. Фединяк Г.С., Фединяк Л.С. Міжнародне приватне право: підручник. Київ: Алерта, 2021. 522 с.
21. Asensio P. de M. Conflict of Laws and the Internet. Cheltenham, 2020.
22. Bogdan M. Concise Introduction to EU Private International Law. 4th edition. Europa Law Publishing, 2019.
23. Employment and Private International Law/ Edited by U.Liukkunen, Cheltenham, 2020.
24. Private International Law: Avoiding and Resolving Conflict of Laws by James Nafziger, Anastasia Telesetsky, & Ved Nanda. Carolina Academic Press, 2022.

1. Аракелян М. Р. Право Європейського Союзу: підручник / М. Р. Аракелян, М. Д. Василенко. О. : Фенікс, 2019. 390 с.
2. Дайнен Д. Дедалі міцніший союз: Пер. з англ. К.: К.І.С., 2019. 520 с.
3. Копійка В. В. Європейський Союз: історія і засади функціонування. К. : Знання, 2019. 751 с.
4. Мудрий Я. Словник-довідник термінів з європейської інтеграції. К. : Міленіум, 2019. 588 с.
5. Право Європейського Союзу (в питаннях і відповідях): навч.-довід. посіб. / [Т. М. Анакіна та ін.] ; за заг. ред. І. В. Яковюка. Вид. 2-ге, випр. Харків : Право, 2020. 171 с.
6. Право Європейського Союзу: основи теорії : підручник / [Т.М. Анакіна та ін.] ; за заг. ред. І.В. Яковюка. Харків : Право, 2021. 357 с.
7. Право Європейського Союзу: підручник / за ред. Р.А. Петрова. Харків: «Право», 2021. 482 с.
8. Право Європейського Союзу. Європейське право прав людини (в питаннях і відповідях) : навч.-довідк. посібник / [Т.М. Анакіна та ін.] ; за заг. ред. І.В. Яковюка. Харків : Право, 2021. 254 с.
9. Рим О.М. Трудове право Європейського Союзу : монографія. Львів : Галич-Прес, 2020. 595 с.
10. Рудік О. М. Вироблення політики та ухвалення рішень в ЄС : навч. посіб.. К. : Міленіум, 2019. 278 с.
11. Тичина В.П. Правові цінності Європейського Союзу : навч. посібник. Харків : Право, 2023. 114 с.
12. Barnard C. The Substantive Law of the EU: the four freedoms. Cambridge etc.: Cambridge University Press, 2022.
13. Bieker F. The right to data protection: individual and structural dimensions of data protection in EU law. The Hague, Netherlands; Berlin, Germany: Asser Press: Springer, 2022.
14. Bordin F.L. The European Union and customary international law. Cambridge GB: Cambridge University Press, 2022.
15. Brook Or. Non-competition interests in EU antitrust law: an empirical study of Article 101 TFEU. Cambridge etc.: Cambridge University Press, 2022.
16. Crijns J.H. Haentjens M. The enforcement of EU financial law. Oxford etc.: Hart, 2022.
17. Fox E.M., Auteur G.D. EU competition law : cases, texts and context. Alphen aan den Rijn: Wolters Kluwer Law International, 2023.
18. Galli F. Algorithmic marketing and EU law on unfair commercial practices. Cham, Switzerland: Springer, 2022.
19. Hix S. The Political System of the European Union / S. Hix. London: Palgrave Macmillan; 3rd edition edition, 2021.
20. Kaczorowska A. European Union Law. 3rd ed. London, Routledge, 2021.
21. Kokott J. EU tax law: a handbook. München: Beck; Oxford: Hart; Baden-Baden: Nomos, 2022.
22. Lasok D., Bridge J. W. Law and Institutions of the European Communities. L., 2020.
23. Marguand D. The End of the West: The Once and Future of Europe / David Marguand. 1st ed. Princeton: Princeton University Press, 2021.
24. Traversa E. Tax nexus and jurisdiction in international and EU law. Amsterdam The Netherlands: IBFD, 2022.